

BIBLIOGRAFIA D'ESTUDIS SOBRE *TIRANT LO BLANC*

INTRODUCCIÓ

L'objectiu del nostre treball ha estat donar a conèixer un repertori bibliogràfic al més complet possible dels principals estudis científics publicats fins avui al voltant del *Tirant lo Blanc*, la novel·la del valencià Joanot Martorell. El repertori pretén, doncs, ser una primera i bàsica eina de treball per a l'investigador que s'apropi al món literari del *Tirant*, ja siga des de l'àrea de la literatura catalana, ja siga des d'altres àrees de la literatura romànica o universal.

L'elaboració d'aquesta *Bibliografia* se'ns va presentar com una necessitat que demanaven amb urgència els mons de la docència i la investigació. En primer lloc, no existia cap intent de bibliografia completa de treballs sobre la gran obra de les nostres lletres, donat que les bibliografies que acompanyen alguns estudis (com ara McNerney [1983] i Riquer [1990]) són selectives o temàtiques, i sense pretensions d'exhaustivitat.

D'altra banda, aquesta mancança de referent únic ha facilitat la perpetuació d'una sèrie d'errades i errors, especialment pel que fa als estudis de la primera meitat d'aquest segle, que havien de ser depurats, si era possible, de manera definitiva. La creació de l'inventari bibliogràfic havia d'estar basada en criteris del màxim rigor i fiabilitat, la qual cosa ha demanat la revisió i comprovació personal de pràcticament totes (amb l'excepció d'algunes totalment inaccessibles) les entrades bibliogràfiques i la correcció consegüent de molts dels errors i corrupcions o errades transmesos per altres documents bibliogràfics.

En tercer lloc, no es podien negligir del catàleg la gran quantitat de nous estudis de gran interès que s'han publicat al llarg dels cinc darrers

anys. En concret, la celebració del cinc-cents aniversari de la publicació de l'obra a València el 1490, l'«Any del *Tirant*», obligava a una actualització dels repertoris més prestigiosos fins a una data, la de 1995, que permetera una perspectiva sobre aquell any i alhora una mirada cap al canvi de segle i mil·lenni.

L'esmentada exhaustivitat demanava, però, un límit. Hauria estat impossible —i en molts casos inútil— incloure tots els articles de diari dedicats al *Tirant lo Blanc*. Hem optat pel criteri salomònic de no incloure cap entrada que no fos llibre, monografia, o article de revista (científica, cultural o divulgativa). També hem decidit no incloure estudis amb referències passatgeres o disperses al *Tirant lo Blanc*, de manera que la nostra *Bibliografia* no és acumulativa, sinó selectiva, i s'hi trobaran eliminats ítems tradicionalment incorporats com a títols de referència. A canvi, s'hi trobaran incloses, és clar, referències (i no tan sols dels darrers anys) que no han aparegut mai esmentades en cap altre llistat que coneguem.

Un aclariment sembla necessari pel que fa a l'abast de la nostra *Bibliografia*: no hem fet, per manca de disponibilitats i de temps, un buidatge sistemàtic de revistes científiques d'Humanitats, que permetera la incorporació d'articles poc coneguts a causa de l'especialització de la revista en la qual ha pogut ésser publicat. Tanmateix, la consulta de repertoris com ara el que ofereix la Modern Language Association ens fa pensar que aquests casos de publicacions no localitzades hauran estat excepcionals.

Presentem ací, en primer lloc, un llistat per ordre onomàstic, que s'imposa per tradició i utilitat a l'ordre cronològic. En segon lloc, hi incloem un índex cronològic que ofereix una visió progressiva d'estudis al llarg del temps, i que dona una idea clara de l'augment d'interès per l'obra, per a la qual cosa només cal fixar-se en els anys 1989, 1990, 1991, 1992 i 1993 (l'any 1993 es guanya la palma amb 43 estudis publicats, però hem de tenir en compte que 23 pertanyen al volum de les actes del *Symposion «Tirant lo Blanc»* celebrat a Barcelona el 1990).

La imposició d'una data final (1995) sempre és insatisfactòria, perquè deixa injustament sense incloure alguns dels treballs publicats durant els últims mesos (i concebuts i escrits potser des de fa anys), i per

tant manté l'empresa bibliogràfica permanentment inconclusa. Tanmateix, una bibliografia sempre s'actualitza i corregeix. A més, hem de dir que la que ara presentem ací és en certa manera provisional, donat que ha de servir de base per a l'elaboració d'una *Bibliografia descriptiva* i definitiva, *in fieri*, que ens proposem portar a terme tot incloent les edicions i traduccions, tant antigues com modernes, un resum de la majoria de les entrades bibliogràfiques, uns índexs més elaborats (d'investigadors, traductors, editors, llocs d'edició, revistes, etc.), així com les adaptacions de l'obra com a text (adaptacions infantils, modernitzacions), i com a representació (al teatre, òpera, mitjans audiovisuals...). Aprofitem per demanar la col·laboració del lector, ja que qualsevol aportació, correcció o esmena serà ben rebuda i enormement agraïda pels compiladors d'aquesta bibliografia.

Hem d'agrair les facilitats, l'interès i la generositat que la Institució Valenciana d'Estudis i Investigació ha tingut sempre cap al nostre projecte, que es va beneficiar, durant els anys 1989 i 1990, d'ajuts per a l'adquisició de part dels *ítems* bibliogràfics inclosos.

Els agraïments personals són molts. A Rosanna Cantavella, que va començar a treballar en aquest projecte, i que mai no ha abandonat la seua col·laboració. A Albert Hauf, que constantment l'ha animat (i augmentat). A Alan D. Deyermond, per la rigorosa i pacient correcció de les primeres versions, tot aportant entrades noves. A molts corresponsals que han contribuït a la seua millora: K. McNerney, E. Aylward, R. Mérida, J. Chiner. La contribució de J. M. Barberà, que ens va oferir el seu complet llistat bibliogràfic, ha estat especialment útil.

Raons alienes a la nostra voluntat han fet del tot impossible la inclusió del llistat d'edicions i traduccions de l'obra que teníem preparat com a primera part d'aquesta bibliografia. La bibliografia inclou, per tant, el llistat d'estudis per ordre alfabètic dels autors, un índex cronològic i un índex temàtic. La sigla R indica les ressenyes i la sigla TR indica les traduccions i reimpressions.

- 1] ALBÍSTUR, Jorge, *Del andante al peregrino, o de la historia al discurso: «Tirante el Blanco» y «El Criticón»*, Montevideo, Ediciones de la Banda Oriental, 1992, 96 ps.
- 2] ALCOY I PEDRÓS, Rosa, «Imatges del cavaller i el seu món», dins «*Tirant lo Blanc*», *imatges i objectes (Catàleg de l'exposició commemorativa del V Centenari de la 1a ed. de «Tirant lo Blanc»)*, Barcelona, Generalitat de Catalunya-Departament de Cultura, 1991, ps. 17-31.
- 3] ALEGRE I ALSINA, Cèsar, «*Tirant lo Blanc*: la madurez de la caballería», Auburn University, tesi (Master of Arts), 1991, VII+88 ps.
- 4] ALEMANY FERRER, Rafael, «De la lògica d'un final aparentment il·lògic: a propòsit del desenllaç del *Tirant lo Blanc*», *Actas del IV Congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Lisboa, 1991)*, vol. IV, Lisboa, Cosmos, 1993, ps. 243-248.

TR: trad. al castellà dins Juan Paredes, Enrique Nogueras i Lourdes Sánchez, eds., *Estudios sobre el «Tirant lo Blanc»*, Granada, Universidad de Granada; «Monogràfica. Crítica literaria», 1995, ps. 11-26.

- 5] ALEMANY FERRER, Rafael, «La mort de Tirant i el triomf d'Hipòlit o la crisi del món cavalleresc vista per un cavaller en crisi», dins Carlos Romero i Rossend Arqués, eds., *La cultura catalana tra l'Umanesimo e il Barocco (Atti del V Convegno dell'Associazione Italiana di Studi Catalani-Venezia, 24-27 marzo 1992)*, Pàdua, Programma, 1994, ps. 13-26.
- 6] ALONSO, Dámaso, «*Tirant lo Blanc*», *novela moderna*, «Revista Valenciana de Filología», 1, 1951, ps. 179-215.

TR: reproduït a la seua *Antología Crítica*, ed. Vicente Gaos, Madrid, Escelicer, 1956, ps. 177-96; al seu *Primavera tem-*

prana de la literatura europea, Madrid, Guadarrama, 1961, ps. 201-253; i a les seues *Obras completas*, vol. VIII («Comentario de textos»), Madrid, Gredos, 1985, ps. 499-536.

- 7] ALONSO, Dámaso, *El realismo libre y vitalista del «Tirant lo Blanc»: un ejemplo*, «Coloquio», 7, 1972, ps. 5-11.
- 8] ALPERA, Lluís, «La concepció de l'amor al *Tirant lo Blanc*», dins Rafael Alemany, ed., *Estudis de literatura catalana al País Valencià*, Alacant, Ajuntament de Benidorm-Universitat d'Alacant, 1987, ps. 25-36.
- 9] ALPERA, Lluís, «Una interpretació en la didàctica amorosa entre Carmesina i Tirant», al seu *Lectures de Sociolingüística i Filologia*, València, Tres i Quatre, 1994, ps. 167-182.
- 10] AMADOR DE LOS RÍOS, José, *Historia crítica de la literatura española*, vol. VII, Madrid, Imp. Joaquín Muñoz, 1865, ps. 385-391.
TR: ed. facsímil a Madrid, Gredos; «Biblioteca Románica Hispánica», 1969.
- 11] AMEZCUA, José, *Libros de caballerías hispánicas: Castilla, Cataluña y Portugal*, Madrid, Alcalá; «Aula Magna», 26, 1973.
- 12] AMEZCUA, José, «El caso de Tirante», al seu *Metamorfosis del caballero: sus transformaciones en los libros de caballerías españoles*, Iztapalpa (México), Universidad Autónoma Metropolitana; «Cuadernos Universitarios», 14, 1984, ps. 135-140.
- 13] ARMISTEAD, Samuel G. i James T. MONROE, *Celestina's Muslim Sisters*, «Celestinesca», 13, 2, 1989, ps. 3-27.
- 14] ARNOLD, H. H., *The Most Difficult Passage of «Don Quijote»*, «Modern Language Notes», 50, 1935, ps. 182-185.

- 15] AVALLE-ARCE, Juan Bautista, «Para las fuentes de *Tirant lo Blanc*», al seu *Temas hispánicos medievales*, Madrid, Gredos, 1974, ps. 233-261.
- 16] AVALLE-ARCE, Juan Bautista, «*Tirant lo Blanc, Amadís de Gaula* y la caballeresca medieval», dins Harold L. Boudreau i Luis T. González del Valle, eds., *Studies in Honor of Summer M. Greenfield*, Lincoln (Nebraska), Society of Spanish and Spanish-American Studies, 1985, ps. 17-31.
- 17] AVALLE-ARCE, Juan Bautista, «*Amadís de Gaula-Tirant lo Blanc: Tirant lo Blanc-Amadís de Gaula, Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*», Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 7-19.
- 18] AYLWARD, Edward T., *The influence of «Tirant lo Blanch» on the «Quijote»*, Princeton, Universitat de Princeton, tesi doctoral, 1974, 369 ps.
- 19] AYLWARD, Edward T., *Martorell's «Tirant lo Blanch»: A Program for Military and Social Reform in Fifteenth-Century Christendom*, Chapel Hill, University of North Carolina Press; «North Carolina Studies in Romance Language and Literature», 225, 1985, 223 ps.
- R: «Hispania» (USA), 69.4, 1986, ps. 862-863 (P. KENWORTHY). «Bulletin of Hispanic Studies», LXIV, 1987, ps. 361-362 (R. B. TATE). «Llengua & Literatura», 2, 1987, ps. 535-537 (K. MCNERNEY). «Speculum», 62, 1987, ps. 900-901 (C. WITTLIN). «Modern Languages Review», 83, 1988, ps. 478-479 (F. PIERCE). «Romance Quarterly», 35, 1, 1988, ps. 110-111 (E. J. NEUGAARD).
- 20] AYLWARD, Edward T., «*Tirant lo Blanch*» and the Artistic Intent of Joanot Martorell, «Hispanófila», 27, 1985, ps. 23-32.

- 21] AYLWARD, Edward T., «*Tirant lo Blanc* comentado en los capítulos 6 y 21 del *Quijote* (1605): una relación invertida», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 21-33.
- 22] BADIA, Lola, *Desgreuge per Tirant*, «Quaderns Crema», 2, 1979, ps. 101-106.
- 23] BADIA, Lola, «De la *Faula* al *Tirant* passant, sobretot, pel *Llibre de Fortuna e Prudència*», dins AA. DD., *Quaderns Crema. Deu anys: miscel·lània*, Barcelona, Quaderns Crema, 1989, ps. 17-57.
- 24] BADIA, Lola, *El «Tirant», la tradició i la moral*, «Serra d'Or», 373, 1991, ps. 56-59.
- 25] BADIA, Lola, «El *Tirant* en la tardor medieval catalana», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 35-99.
- 26] BADIA, Lola, *Tot per a la dona però sens la dona. Notes sobre el punt de vista masculí al «Tirant lo Blanc»*, «Journal of Hispanic Research», 2, 1993-1994, ps. 39-60.
- 27] BALAGUER PERIGÜELL, Emili, *La medicina al «Tirant»*, «El Temps», 376, 1991, ps. 67-69.
- 28] BANDERA, Cesáreo, *Cervantes frente a «Don Quijote»: violenta simetría entre la realidad y la ficción*, «Modern Language Notes», 89, 1974, ps. 159-172.

TR: reproduït al seu *Mímesis conflictiva: ficción literaria y violenta en Cervantes y Calderón*, Madrid, Gredos, 1975, ps. 39-48.

- 29] BARBERÀ, Jean Marie, *Oar ur goadeg digenvez*, «Afers», 10, València, 1990, ps. 301-312.
- 30] BARGALLÓ VALLS, Josep, «*Tirant*»: bibliografia per a un any, «Serra d'Or», 379-380, 1991, ps. 58-61.
- 31] BATES, Margaret, *Cervantes' Criticism of 'Tirant lo Blanc'*, «Hispanic Review», 21, 1953, ps. 142-144.
- 32] BATES, Margaret, *Cervantes and Martorell*, «Hispanic Review», 35, 1967, ps. 365-366.
- 33] BELTRAN, Rafael, «*Tirant lo Blanc*»: evolució i revolta de la narració de cavalleries, València, Institució Alfons el Magnànim; «Col·lecció Politècnica», 12, 1983, 175 ps.
R: «Catalan Review», I, 1, juny 1986, ps. 359-360 (Curt WITTLIN).
- 34] BELTRAN, Rafael, *Paralelismos en los enamoramientos de Calisto y Tirant lo Blanc: los primeros síntomas del 'mal del amar'*, «Celestinesca», 12, 2, 1988, ps. 33-53.
- 35] BELTRAN, Rafael, «Eliseu (*Tirant lo Blanc*) a l'espill de Lucrecia (la *Celestina*): retrat de la donzella com a còmplice fidel de l'amor secret», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf, eds., *Miscel·lània Joan Fuster: estudis de llengua i literatura*, vol. I, Barcelona/València, Departament de Filologia Catalana (Univ. de València)-Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 78, 1989, ps. 95-124.
- 36] BELTRAN, Rafael, «L'amor privat front al discurs públic de l'amor al *Tirant*», *La Safor 1490-1990, un itinerari bibliogràfic*, Gandia, Departament de Cultura, 1990, ps. 17-19.

- 37] BELTRAN, Rafael, *Las bodas sordas en «Tirant lo Blanc» y la «Celestina»*, «Revista de Filología Española», LXX, 1990, ps. 91-117.
- 38] BELTRAN, Rafael, *Llegir «Tirant lo Blanc» (I i II)*, «El Temps» (col·leccionable *El món del «Tirant»*), fasc. XXIV i XXV, València, Edicions del País Valencià, 1991, ps. 625-648.
- 39] BELTRAN, Rafael, «Relaciones de complicidad ante el juego amoroso: *Amadís*, *Tirant lo Blanc* y la *Celestina*», dins Mª Eugenia Lacarra, ed., *Evolución narrativa e ideológica de la literatura caballeresca*, Bilbao, Univ. del País Vasco, 1991.
- 40] BELTRAN, Rafael, «*Tirant lo Blanc* i la biografia cavalleresca», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 101-132.
- 41] BELTRAN, Rafael, «La huella de *Tirant lo Blanc* en la *Celestina*», *Actas del III Congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Salamanca 1989)*, vol. I, Salamanca, Biblioteca del Siglo XV-Departamento de Literatura Española e Hispanoamericana, 1994, ps. 169-179.
- 42] BELTRAN, Rafael, «Tres magas en el arte de la seducción: Trotaconventos, Plaerdemavida y Celestina», dins Elena Real Ramos ed., *El arte de la seducción en el mundo románico medieval y renacentista*, València, Universitat de València-Departament de Filologia Francesa i Italiana, 1995, ps. 29-38.
- 43] BELTRAN, Vicenç, «Realismo, coloquialismo y erotismo en *Tirant lo Blanc*», dins Juan Paredes, Enrique Nogueras i Lourdes Sánchez, eds., *Estudios sobre el «Tirant lo Blanc»*, Granada, Universidad de Granada; «Monográfica. Crítica literaria», 1995, ps. 27-43.
- 44] BENET I JORNET, Josep M., *L'experiència de dur «Tirant» al teatre*,

- «Cultura», 11 («*Tirant lo Blanc*», cinc-cents anys), Barcelona, Departament de Cultura, 1990, ps. 39-41.
- 45] BERGER, Philippe, *Libro y lectura en la Valencia del Renacimiento*, 2 vols., València, Edicions Alfons el Magnànim; «Estudios Universitarios», 19 i 20, 1987, 588 ps.
- R: «Llengua & Literatura», 3, 1988-89, ps. 540-543 (R. BELTRAN).
- 46] BERGER, Philippe, *A propòs des romans de chevalerie a Valence*, «Bulletin Hispanique», 92, 1, 1990, ps. 83-99.
- 47] BERNAL, Assumpció, «La formació de l'heroi al *Tirant*: de l'actant al personatge. Una aproximació metodològico-didàctica», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf, eds., *Miscel·lània Joan Fuster: estudis de llengua i literatura*, vol. IV, València/Barcelona, Departament de Filologia Catalana (Univ. de València)-Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 97, 1991, ps. 119-145.
- 48] BEYSTERBELDT, Antony van, *El amor caballeresco del «Amadís» y el «Tirante»*, «Hispanic Review», 49, 1981, ps. 407-425.
- 49] BEYSTERBELDT, Antony van, *La transformación de la misión del caballero andante en el «Esplandián» y sus repercusiones en la concepción del amor cortés*, «Zeitschrift für Romanische Philologie», 97, 1981, ps. 352-369.
- 50] BOEHNE, Patricia, «Tirant and the New Dream», al seu *Dream and Fantasy in Fourteenth and Fifteenth Century Catalan Prose*, Barcelona, Hispam, 1975.
- 51] BOEHNE, Patricia, *The Renaissance Catalan Novel*, Boston,

Twayne; «Twayne's World Authors Series», 812, 1989, XII+154 ps.

R: «Catalan Review», V, 1, 1991, ps. 278-279 (M. DURAN).
«Catalan Review», VII, 1, 1993, ps. 170-173 (D. ROGERS).

52] BOEHNE, Patricia, «Guy i Tirant: contagiositat de la malaltia d'amor», dins Jane White Albrecht, Janet Ann DeCesaris, Patricia V. Lunn i Josep Miquel Sobrer, eds., *Homenatge a Josep Roca-Pons. Estudis de Llengua i Literatura*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat-Universitat d'Indiana; «Biblioteca Abat Oliba», 89, 1991, ps. 111-125.

53] BOHIGAS, Pere, ed., «Guillem de Varoic», al seu *Tractats de cavalleria*, Barcelona, Barcino; «Els Nostres Clàssics», 57, 1947, ps. 14-24 i 43-77.

54] BOHIGAS, Pere, *La matière de Bretagne en Catalogne*, «Bulletin Bibliographique de la Société Internationale Arthurienne», 13, 1961, ps. 81-98.

TR: Traduït al seu *Aportació a l'estudi de la literatura catalana*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 23, 1982, ps. 277-294.

55] BONILLA Y SAN MARTÍN, Adolfo, «Las novelas catalanas de caballerías y *Tirant lo Blanc*», dins *Primer Congreso Internacional de la Lengua Catalana*, Barcelona, Horta, 1908, ps. 577-583.

56] BONSONS Y SICART, Isidro, «La edición príncipe del *Tirant lo Blanch*: cotejo de los tres ejemplares impresos en Valencia en 1490, únicos conocidos hoy en día», *Discursos leídos en la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona en la recepción pública de D. Isidro Bonsoms y Sicart el día 9 de mayo de 1907*, Barcelona, Tip. La Académica, 1907, ps. 9-63.

- 57] BORRÀS BARBERÀ, Marc i Luis P. MARTÍNEZ SANMARTÍN, «*Tirant lo Blanc*»: *novel·la moderna? Mutació social i reacció ideològica a la fi de l'Edat Mitjana*, «Afers», 10, València, 1990, ps. 275-300.
- 58] BOSCH, Rafael, *Dos llenguatges i dos autors del «Tirant»*, «Daina», 2, 1987, ps. 23-34.
- 59] BOSCH, Siegfried, *Les fonts orientals del «Tirant lo Blanch»*, «Estudis Romànics», 2, 1949-50, ps. 1-50.
- 60] BOSCH, Siegfried, *La batalla a «ús e costum de França» en el «Tirant lo Blanch»*, «Estudis Romànics», 3, 1951-1952, ps. 99-101.
- 61] BROSSA I ALAVEDRA, Maria Assumpta, *Lematització semiautomatitzada i regularització gràfica de «Tirant lo Blanch»* (*Semiautomatic Lemmatization and Graphic Regularization of «Tirant lo Blanch»*), tesi doctoral, Universitat de Michigan, 1990.
- 62] BRUMMER, Rudolf, *Die Episode von König Artus im «Tirant lo Blanc»*, «Estudis Romànics», 10, 1962, ps. 283-290.
- 63] BUTINYÀ I JIMÉNEZ, Júlia, *Una nova font del «Tirant lo Blanc»*, «Revista de Filologia Romànica», 7, 1990, ps. 191-196.
- 64] BUTINYÀ I JIMÉNEZ, Júlia, *Convivència de llengües en «Curial e Güelfab» y «Tirant lo Blanc»*, «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona» (*Oriente y Occidente: testimonios de situaciones de convivencia de llengües*), LIII, 1991-92 (1993), ps. 333-346.
- 65] BUTINYÀ I JIMÉNEZ, Júlia, *En torno a una posible intencionalidad política en el «Tirant lo Blanc» y en la «Història de Jacob Xalabín»*, «Epos», VIII, 1992, ps. 473-484.
- 66] CACHO BLECUA, Juan Manuel, «El beso en el *Tirant lo Blanch*»,

dins José Romera, Antonio Lorente i Ana Mª Freire, eds., *Ex libris. Homenaje al profesor José Fradejas Lebrero*, vol. I, Madrid, U.N.E.D.-Departamento de Literatura Española y Teoría de la Literatura, 1993, ps. 39-57.

- 67] CACHO BLECUA, Juan Manuel, «El amor en el *Tirant lo Blanc*: Hipòlit y la Emperadriu», *Actes del Symposion «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 133-169.
- 68] CALVO RIGUAL, Cesáreo, «Estudi bibliogràfic de les edicions de la traducció francesa de *Tirant lo Blanc*», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf, eds., *Miscel·lània Joan Fuster: estudis de llengua i literatura*, vol. III, València-Barcelona, Departament de Filologia Catalana (Univ. de València)-Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 94, 1991, ps. 179-194.
- 69] CALVO RIGUAL, Cesáreo, «Il lessico della traduzione italiana del *Tirant lo Blanc*: studio contrastivo di due lingue romanze verso la fine del XV secolo e l'inizio del XVI», *Actas do XIX Congreso Internacional de Lingüística e Filoloxía Románicas*, II, A Coruña, Fundación «Pedro Barrié de la Maza, Conde de Fenosa», 1992, ps. 667-683.
- 70] CALVO RIGUAL, Cesáreo, *Estudi contrastiu del lèxic de la traducció italiana del «Tirant lo Blanc» (1538)*, València, Universitat de València, tesi doctoral, 1993.
- 71] CANAVAGGIO, Jean, «"Aquí duermen los caballeros": el poco dormir de don Quijote visto desde la perspectiva del *Tirant*», *Actes del Symposion «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 207-222.
- 72] CANTAVELLA, Rosanna, «*Tirant lo Blanc*», dins *El debat pro i an-*

ti-feminista a la literatura catalana medieval, València, Universitat de València, tesi doctoral, 1987, ps. 337-346.

- 73] CARMACK, Stanford Allen, *Past Participle Agreement in «Tirant lo Blanc»*, Santa Barbara, Univ. of California, tesi (M.A.), 1983, 200 ps.
- 74] CARMONA, Fernando, «La aventura y el amor en el *Tirant lo Blanc*», dins Juan Paredes, Enrique Noguerras, Lourdes Sánchez, eds., *Estudios sobre el «Tirant lo Blanc»*, Granada, Universidad de Granada; «Monográfica. Crítica literaria», 1995, ps. 45-58.
- 75] CASANOVA HERRERO, Emili, «Llengua popular i llengua col·loquial al *Tirant lo Blanch*», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf, eds., *Miscel·lània Joan Fuster: estudis de llengua i literatura*, VIII, València-Barcelona, Departament de Filologia Catalana (Univ. de València)-Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 143, 1994, ps. 119-138.
- 76] CASTELLS-CAMBRAY, Jordi, «Apunts en brut sobre *Tirant lo Blanc*», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, XXVII (*Miscel·lània Jordi Carbonell*, 6), Barcelona, Publicaciones de l'Abadia de Montserrat, 1993, ps. 11-36.
- 77] CÁTEDRA, Pedro M., «Sobre la obra catalana de Enrique de Villena», *Homenaje a Eugenio Asensio*, Madrid, Gredos, 1988, ps. 127-140.
- 78] CÁTEDRA, Pedro M., «Los *Doze trabajos de Hércules* en el *Tirant* (Lecturas de la obra de Villena en Castilla y Aragón)», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 171-205.
- 79] CENTENO, Augusto, *Sobre el pasaje del «Quijote» referente al «Ti-*

- rant lo Blanc*», «Modern Language Notes», 50, 1935, ps. 375-378.
- 80] CHINER GIMENO, Jaume Josep, *Batalla a ultrança per Joanot Martorell*, «A Sol Post. Estudis de Llengua i Literatura», 2, 1992, ps. 83-127.
- 81] CHINER GIMENO, Jaume Josep, *El viure novel·lesc. Biografia de Joanot Martorell (amb un fragment d'un manuscrit del «Tirant lo Blanch»)*, Alcoi, Marfil; «Col·lecció Universitas», 4, 1993, 224 ps.
- 82] CHINER GIMENO, Jaume Josep, *El «Tirant lo Blanch» de Nicolau Spíndeler (1490), una edició fragmentària? A l'entorn de la seua estructura capitular*, «Rassegna Iberística», 50, 1994, ps. 3-19.
- 83] CHINER GIMENO, Jaume Josep i Jesús VILLALMANZO CAMENO, *Faura-Almorig, señorío de los Martorell*, «Arse», 26, 1991, ps. 75-88.
- 84] CHINER GIMENO, Jaume Josep i Jesús VILLALMANZO CAMENO, *Joanot Martorell, Galba y el «Tirant» en un documento inédito de 1465*, «Ínsula», 530, 1991, ps. 4-6.
- 85] CHINER GIMENO, Jaume Josep i Jesús VILLALMANZO CAMENO, *Nova biografia de Joanot Martorell*, «El Temps» (col·leccionable *El món del «Tirant»*), fasc. XXVI, València, Edicions del País Valencià, 1991, ps. 649-664.
- 86] CHINER GIMENO, Jaume Josep i Jesús VILLALMANZO CAMENO, *La pluma y la espada. Estudio documental sobre Joanot Martorell y su familia (1373-1483)*, València, Ajuntament de València; «Estudis», 1, 1992, 484 ps.
- R: «Revista de Filología Románica», 19, 1993, ps. 410-414 (R. ALEMANY).

- 87] CIRLOT, Victòria, «Visualització d'una novel·la cavalleresca», dins «*Tirant lo Blanch*», *imatges i objectes* (Catàleg de l'exposició commemorativa del V Centenari de la 1^a ed. de «*Tirant lo Blanch*»), Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Cultura, 1991, ps. 3-16.
- 88] CLOS, Toni i Joan JUBANY, «*Tirant*» eròtic blanc?, «*Circular*», 21, 1990, ps. 14-15.
- 89] COLON DOMÈNECH, Germà, *Premiers échos de l'Ordre de la Jarretière*, «*Zeitschrift für Romanische Philologie*», 81, 1965, ps. 441-453.
- TR: traduït al seu *La llengua catalana en els seus textos*, vol. I, Barcelona, Curial, 1978.
- 90] COLON DOMÈNECH, Germà, «Contrastes léxicos en catalán, español e italiano a partir del *Tirant lo Blanch*», *Logos Semánticos. Studia Linguistica in honorem E. Coseriu (1921-1981)*, III, Berlín-New York-Madrid, De Gruyter/Gredos, 1981, ps. 191-201.
- TR: traduït com a «Contrasts lèxics en català, espanyol i italià a partir del *Tirant lo Blanch*», al seu *Problemes de la llengua a València i als seus voltants*, València, Universitat de València, 1987, ps. 103-115.
- 91] COLON DOMÈNECH, Germà, «La llengua a l'època del *Tirant*», dins Germà Colon, Albert Hauf, Leopoldo Penyarroja i Vicente Enrique y Tarancón, *Literatura valenciana del segle XV: Joanot Martorell i Sor Isabel de Villena*, València, Generalitat Valenciana (Consell Valencià de Cultura); «*Sèrie Minor*», 6, 1991, ps. 9-35.
- 92] COLON DOMÈNECH, Germà, «Problemes lingüístics entorn del

Tirant lo Blanc», *Actes del Symposion «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 223-259.

- 93] COLON DOMÈNECH, Germà, «¿Qué lengua hablaba Plaerdemavida en el *Tirant*?», *Literatura y bilingüismo. Homenaje a Pere Ramírez*, Kassel, Reichenberger; «Problemata literaria», 15, 1993, ps. 19-27.
- 94] CÒNSUL, Isidor, *Tirant lo Blanc*, Barcelona, Labor; «Gent Nostre», 100, 1992, 88 ps.
- 95] COROMINES, Joan, «Sobre l'estil i manera de Martí J. de Galba i el de Joanot Martorell», *Homenatge a Carles Riba*, Barcelona, Jansés, 1954, ps. 168-184.
- TR: reproduït a les seues *Lleures i converses d'un filòleg*, Barcelona, Club Editor; «El Pi de Tres Branques», 1971, ps. 363-378.
- 96] CORTADELLAS, Anna, *Sobre certes afinitats temàtiques entre «el Tirant lo Blanc» i el Romancer*, «Revista de Catalunya», 46, 1990, ps. 145-151.
- 97] CUTTING, Helen Frances, *Realistic elements in «Tirant lo Blanc»*, Chicago (Illinois), Univ. of Chicago, Department of Romance Languages, tesi (Master of Arts), 1933, 58 ps.
- 98] DAUSTER, Frank, *Pantaleón and Tirant: Points of Contact*, «Hispanic Review», 48, 1980, ps. 269-285.
- 99] DE COURCELLES, Dominique, *Tirant lo Blanc «le meilleur roman du monde»: écriture et impression d'un roman de chevalerie en Catalogne après la disparition de l'empire chrétien d'Orient*, «Journal of Medieval and Renaissance Studies», 21, 1, 1991, ps. 103-128.

- 100] DE NIJS, Bob, *Experiència de traductor*, «Serra d'Or», 346, 1988, ps. 16-19.
- 101] DE NIJS, Bob, *L'aventura neerlandesa del «Tirant»*, «Saó», 115 (Homenatge al «Tirant»), 1989, ps. 30-32.
- 102] DÍAZ-VALENZUELA, Octavio, *Sobre el pasaje más oscuro del Quijote*, «Hispania», 16, 1933, ps. 49-53.
- 103] DURÁN, Armando, *Estructura y técnicas de la novela sentimental y caballeresca*, Madrid, Gredos, 1973.
- 104] DURAN, Manuel, «*Tirant lo Blanc* and some Modern Theories on the Novel», dins Josep Maria Solà-Solé, ed., «*Tirant lo Blanc*»: *Text and Context. Proceedings of the Second Catalan Symposium* (Washington, octubre 1991), Nova York, Peter Lang, 1993, ps. 39-69.
- 105] EBERENZ, Rolf, «Diàleg i llenguatge col·loquial al *Tirant lo Blanc*», dins Luis López Molina, ed., *Miscelánea de estudios hispánicos. Homenaje de los hispanistas de Suiza a Ramón Sugranyes de Franch*, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1982, ps. 55-67.
- 106] EISENBERG, Daniel, *Pero Pérez the Priest and His Comment on «Tirant lo Blanch»*, «Modern Language Notes», 88, 1973, ps. 321-330.
- TR: reproduït al seu *Romances of Chivalry in the Spanish Golden Age*, Newark (Delaware), Juan de la Cuesta; «Documentación Cervantina», 3, 1982, ps. 147-58.
- 107] ENRIQUE Y TARANCÓN, Vicente, «*Tirant lo Blanc* y los ideales de la época», dins Germà Colon, Albert Hauf, Leopoldo Peñarroja i Vicente Enrique y Tarancón, *Literatura valenciana del segle XV: Joanot Martorell i Sor Isabel de Villena*, València, Gene-

ralitat Valenciana (Consell Valencià de Cultura); «Sèrie Minor», 6, 1991, ps. 67-90.

- 108] ENTWISTLE, William J., *Observacions sobre la dedicatòria i primera part del «Tirant lo Blanc»*, «Revista de Catalunya», 7, 1927, ps. 381-98.
- 109] ENTWISTLE, William J., «*Tirant lo Blanc*» and the Social Order of the End of the Fifteenth Century, «Estudis Romànics», 2, 1949, ps. 149-164.
- 110] ESCRIBANO SÁNCHEZ, Federico, *El sentido cervantino del ataque contra los libros de caballería*, «Anales Cervantinos», 5, 1955-56, ps. 19-40.
- 111] ESCRIVÀ, Vicent, *Gènesi, praxi i destrucció en la novel·la cavalleresca al País Valencià*, «L'Espill», 21, 1985, ps. 23-46.
- 112] ESCRIVÀ, Vicent, «Els refranys en el *Tirant lo Blanc*», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, XXIV (Miscel·lània Jordi Carbonell, 4), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1992, ps. 21-42.
- 113] ESPADALER, Anton, *Una reina per a Curial*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 1, 1986, 252 ps.
- 114] ESPADALER, Anton, *El «Tirant» i la llibertat*, «Circulart», 21, 1990, ps. 12-13.
- 115] ESPADALER, Anton, «La derrota del lector», *La Safor 1490-1990: un itinerari bibliogràfic*, Gandia, Departament de Cultura, 1990, ps. 15-16.

TR: traduït com a *The Reader's Defeat*, «Catalan Writing», 5, 1990, ps. 49-50.

- 116] ESPADALER, Anton, *Les pomes del paradís*, «Cultura», 11 («*Tirant lo Blanc*», *cinc-cents anys*), Barcelona, Departament de Cultura, 1990, ps. 24-27.
- 117] ESPADALER, Anton, «*A mi dien Tirant lo Blanc*», *una reflexió sobre el nom del protagonista*, «Lletra de canvi», 34, Barcelona, 1991, ps. 21-27.
- 118] ESPADALER, Anton, *Josep Carner i el «Tirant lo Blanc»*, «Catalan Review», 6, 1-2, 1992, ps. 393-399.
- 119] ESPADALER, Anton, *Una representació del «Tirant lo Blanc»*, «Revista de Filologia Románica», 9, 1992, ps. 161-166.
- 120] ESPADALER, Anton, «Paraula de Joanot Martorell: sobre els principis estètics del *Tirant lo Blanc*», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 261-71.
- 121] ESPADALER, Anton, «Piezas para construir *Tirant*», dins Juan Paredes, Enrique Nogueras, Lourdes Sánchez, eds., *Estudios sobre el «Tirant lo Blanc»*, Granada, Universidad de Granada; «Monográfica. Crítica literaria», 1995, ps. 59-74.
- 122] FALUBA, Kalman, «*Tirant 'el valac' o Tirant 'Joanet'?*», *Miscel·lània Sanchis Guarner*, València, Universitat de València-Departament de Filologia Valenciana, 1984, vol. I, ps. 107-108.
- TR: reimprès, amb addicions a cura d'A. Ferrando, dins la *Miscel·lània Sanchis Guarner*, València-Barcelona, Departament de Filologia Catalana de la Universitat de València-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1993, vol. II, ps. 41-45.
- 123] FARINELLI, Arturo, *Italia e Spagna*, 2 vols., Torí, Fratelli Bocca, 1929; I, ps. 231-232, i II, ps. 124-127 i ps. 147-148.

- 124] FERNÁNDEZ-RECATALÀ, Denis, «Johanot Martorell auteur de *Tirant et querelleur opiniâtre*», *Diagraphe (section française des Vigilants de Saint Just)*, *Mercur de France*, 42, 1987, ps. 42-50.
- 125] FERNÁNDEZ TORREGROSA, A. i Robert Brian TATE, *Vicens Climent, un valenciano en Inglaterra*, «Estudios de Historia Moderna», 6, 1956-59, ps. 113-168.
- 126] FERRÀ, Miquel, «*Tirant lo Blanc*», *la vida cavalleresca i les illes*, Palma de Mallorca, Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, 1990.
- 127] FERRANDO FRANCÈS, Antoni, *Entorn de la llengua del «Tirant lo Blanc»*, «Saó», 115 (*Homenatge al «Tirant»*), 1989, ps. 24-26.
- 128] FERRANDO FRANCÈS, Antoni, «Del *Tirant* de 1460-64 al *Tirant* de 1490», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, eds., *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant/Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, vol. II, València-Barcelona, Univ. d'Alacant-Univ. de València-Univ. Jaume I-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 125, 1993, ps. 25-68.
- TR: traducció revisada a Juan Paredes, Enrique Noguera i Lourdes Sánchez, eds., *Estudios sobre el «Tirant lo Blanc»*, Granada, Universidad de Granada; «Monográfica. Crítica literaria», 1995, ps. 75-109.
- 129] FERRANDO FRANCÈS, Antoni i Vicent Josep ESCARTÍ, «Impremta i vida literària a València en el pas del segle XV al XVI», *Sonderdruck aus Gutenberg-Jahrbuch*, 1992, ps. 100-113.
- 130] FERRÍS, Vicent, *Les construccions absolutes en «Tirant lo Blanc»*, «Revista Valenciana de Filología», VII, 1975, ps. 193-239.
- 131] FONT I PRADES, M. Teresa, «D'Anglaterra a Constantinoble: un

- recorregut pels personatges femenins del *Tirant lo Blanc*», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, eds., *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant/Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, vol. II, València-Barcelona, Univ. d'Alacant-Univ. de València-Univ. Jaume I-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 125, 1993, ps. 131-145.
- 132] FORTEZA-REY BOVER, María Teresa, *Estrategias y tácticas militares y amorosas en «Tirant lo Blanc»*, University of London (Birbeck College), tesina per al MA in Hispanic Studies, 1988.
- 133] FRADEJAS, José, «Algunas notas sobre Enrique fi de Oliva, novela del siglo XIV», *Actas del I Simposio de Literatura Española*, Salamanca, Univ. de Salamanca, 1981, ps. 309-360.
- 134] FRÉRET, Nicolas, «Avertissement», dins la traducció francesa de l'obra, Londres, 1737, vol. I, ps. 3-32.
- 135] FULLANA MIRA, Luis, *El poeta Ausias March, su ilustre ascendencia, su vida y sus escritos*, València, Torres, 1943, 272 ps.
- 136] FULLANA MIRA, Luis, *Los caballeros de apellido March en Cataluña y en Valencia*, «Boletín de la Sociedad Castellonense de Cultura», XVI i XVII, 1935-1936; XVI, ps. 432-466; XVII, ps. 107-172, 205-255, 297-322 i 364-444.
- 137] FURIÓ, Antoni, *Els escenaris lúdics de la València de Martorell*, «Saó», 115 (*Homenatge al «Tirant»*), 1989, ps. 8-12.
- 138] FUSTER, Joan, «*Tirant lo Blanc* i *Don Quijote* [Dimarts, 26 agost de 1952]», a les seues *Obres completes*, 2: *Diari, 1952-60*, Barcelona, Edicions 62, 1969, ps. 40-48.

TR: reproduït a «*Tirant lo Blanc*» 1490-1990, València, Ajuntament de València, 1988.

- 139] FUSTER, Joan, «Consideracions sobre el *Tirant*», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, eds., *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant/Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, vol. II, València-Barcelona, Univ. d'Alacant-Univ. de València-Univ. Jaume I-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 125, 1993, ps. 5-23.
- 140] GADEA I GAMBÚS, Ferran, *Entre la tradició i el Renaixement*, «Cultura», 11 («*Tirant lo Blanc*», cinc-cents anys), Barcelona, Departament de Cultura, 1990, ps. 31-33.
- 141] GADEA I GAMBÚS, Ferran, «Joanot Martorell, Tirant lo Blanc, cavallers a la defensiva», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 273-300.
- 142] GARRIGA, Carles, *Errors de tradició clàssica*, «Annals de l'Institut d'Estudis Gironins» (*Actes de les Jornades d'Homenatge a Dolors Condom: La tradició clàssica i la didàctica del llatí a Catalunya*), 31, 1990-91, ps. 75-78.
- 143] GARRIGA, Carles, «Caldesa i Carmesina: Roís de Corella plagiat en el *Tirant lo Blanc*», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, XXIII (*Miscel·lània Carbonell*, 2), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991, ps. 17-27.
- 144] GILI I GAYA, Samuel, *Notas sobre Johanot Martorell*, «Revista de Filología Española», 24, 1937, ps. 204-208.
- 145] GILI I GAYA, Samuel, *Noves recerques sobre «Tirant lo Blanc»*, «Estudis Romànics», 1, 1947-8, ps. 135-149.

- 146] GILI I GAYA, Samuel, *Nous aspectes del «Tirant lo Blanc»*, «Pont Blau», 7, 1959, ps. 46-50.
- 147] GILI I GAYA, Samuel, *Interpretació moderna de «Tirant lo Blanc»*, Lleida, Càtedra de Literatura Catalana «Samuel Gili i Gaya», 1968, 15 ps.
- 148] GIMFERRER, Pere, «Lectura del *Tirant*», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 301-316.
- 149] GIROLAMO, Costanzo di i Donatella SIVIERO, *L'amore nel «Tirant lo Blanc»*, «Belfagor», 46, 3, 1991, ps. 275-95.
- 150] GIVANEL I MAS, Joan, *Estudio crítico de la novela caballeresca «Tirant lo Blanch»*, «Archivo de Investigaciones Históricas», I i II, 1911; I, ps. 213-248 i 319-348; II, ps. 392-445 i 477-513.
- TR: tiratge a part, sota el títol *La novela caballeresca española: estudio crítico del «Tirant lo Blanch»*, Madrid, Victoriano Suárez, 1912.
- 151] GIVANEL I MAS, Joan, *Les edicions gòtiques del «Tirant lo Blanch» en la Biblioteca de Catalunya*, «Butlletí de la Biblioteca de Catalunya», 3, 1916, ps. 58-72.
- 152] GIVANEL I MAS, Joan, *El «Tirant lo Blanch» i «Don Quijote de la Mancha»*, «Quaderns d'Estudi», 13-14, Barcelona, 1921-1922.
- TR: tiratge a part, Barcelona, Casa de Caritat, 1922, 78 ps.
- 153] GOERTZ, Wolf, *Zur Frage der Einheit des «Tirant lo Blanc»*, «Romanistisches Jahrbuch», 18, 1967, ps. 249-267.
- 154] GOLDBERG, Harriet, *Clothing in «Tirant lo Blanc»: Evidence of*

«realismo vitalista» or of a New Unreality, «Hispanic Review», 52, 1984, ps. 379-392.

- 155] GÓMEZ, Víctor, *L'episodi del bany o cas de la rata: una observació als capítols 231-236 del «Tirant»*, «Afers», 16, València, 1993, ps. 523-527.
- 156] GONZÁLEZ-CASANOVAS, Roberto J., *Religious and Cultural Politics in «Tirant lo Blanc»: the Mediterranean Contexts of Chivalry*, «Catalan Review», V, 1, 1991, ps. 95-120.
- 157] GONZÁLEZ Y PASTOR, J., *La Biblia i el «Tirant» als 500 anys de la seua publicació*, «Presència evangèlica» (*Institució Bíblica Evangèlica de Catalunya*), 125-126, Barcelona, 1991.
- 158] GRIFOLL, Isabel, «*Tirant lo Blanc*: de tradició i modernitat, «Tirant al Blanc. Revista de Llengua i Literatura», 1, Lleida, 1989, ps. 59-60.
- 159] GRIFOLL, Isabel, «Per a una cosmètica del llibertí: trufes literàries al cap. CLXXXIX del *Tirant lo Blanch*», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig» 14, 1993, ps. 317-359.
- 160] GRILLI, Giuseppe, «*Tirant lo Blanc*», *novela de caballería. Interferencia y duplicación en el género*, «Annali dell'Istituto Universitario Orientale. Sezione Romanza», XXXIII, 2, 1991, ps. 403-423.
- TR: versió lleugerament modificada al seu *Dal «Tirant» al «Quijote»*, ps. 35-61.
- 161] GRILLI, Giuseppe, «Taules parades al llibre de *Tirant*», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf, eds., *Miscel·lània Joan Fuster: estudis de llengua i literatura*, vol. V, Barcelona-València, Departament

ment de Filologia Catalana (Univ. de València)-Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 113, 1992, ps. 79-93.

TR: versió lleugerament modificada al seu *Dal «Tirant» al «Quijote»*, pàgs. 111-129.

- 162] GRILLI, Giuseppe, *Vita, amore, morte. I doveri oltre i piaceri nel «Tirant lo Blanc»*, «Rassegna Iberistica», 42, 1992, ps. 25-38.

TR: versió modificada al seu *Dal «Tirant» al «Quijote»*, ps. 163-190.

- 163] GRILLI, Giuseppe, «*Tirant lo Blanc* e la teatralità», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 361-77.

TR: versió modificada al seu *Dal «Tirant» al «Quijote»*, ps. 87-109.

- 164] GRILLI, Giuseppe, *Dal «Tirant» al «Quijote»*, Bari, Adriatica; «Biblioteca di Filologia Romanza», 36, 1994, 231 ps.

- 165] GRILLI, Giuseppe, «Biografia e romanzo (*Tirant lo Blanc*)», dins Carlos Romero i Rossend Arqués, eds., *La cultura catalana tra l'Umanesimo e il Barocco (Atti del V Convegno dell'Associazione Italiana di Studi Catalani-Venezia, 24-27 marzo 1992)*, Pàdua, Programma, 1994, ps. 27-38.

TR: versió lleugerament modificada al seu *Dal «Tirant» al «Quijote»*, ps. 11-34.

- 166] GUILLÉN, Julio F., *Un golpe de mano en el siglo XV*, «Revista General de Marina», 174, 1968, ps. 651-658.

- 167] GUILLÉN, Julio F., *Lo marinero en «Tirant lo Blanc»*, Madrid, Instituto Histórico de la Marina (C.S.I.C.), 1969, 68 ps.
- 168] GUIU, Mercè, Carme PRUNERA i Montserrat QUEROL, *Els parlaments de Guillem de Varoic, Abdal·là Salomó i Artús a «Tirant lo Blanc»*, «Tirant al Blanc. Revista de Llengua i Literatura», 1, Lleida, 1989, ps. 57-58.
- 169] GUTIÉRREZ DEL CAÑO, Marcelino, *Ensayo bibliográfico de «Tirant lo Blanc»*, «Revista de Archivos, Bibliotecas y Museos», 3a. època, 37, 1917, ps. 239-69.
- 170] HART, Thomas R., «Comedy and Chivalry in *Tirant lo Blanc*», dins Alan Deyermond i Ian Macpherson, eds., *The Age of the Catholic Monarchs 1474-1516: Literary Studies in Memory of Keith Whinnom* (vol. especial del «Bulletin of Hispanic Studies»), Liverpool, Liverpool University Press, 1989, ps. 64-70.
- 171] HATZFELD, Helmut, «La Décadence de l'amour courtois dans le *Saintré*, l'*Amadís* et le *Tirant lo Blanc*», dins *Mélanges de littérature: du moyen-âge au XXè siècle, offerts à Jeanne Lods*, vol. I, París, École Normale Supérieure de Jeunes Filles, 1978, ps. 339-350.
- 172] HAUF I VALLS, Albert, *El parany historiogràfic: notes al pròleg del «Tirant»*, «Saó», 115 (Homenatge al «Tirant»), 1989, ps. 19-23.
- 173] HAUF I VALLS, Albert, *Artur a Constantinoble. Entorn a un curiós episodi del «Tirant lo Blanc»*, «L'Aiguadolç», 12-13 (Homenatge al «Tirant lo Blanc»), 1990, ps. 13-31.
- 174] HAUF I VALLS, Albert, *Introducció al dossier «Tirant lo Blanc». Amb un inventari-epíleg de les commemoracions tirantianes*, «Afers», 10, 1990, ps. 263-266.

- 175] HAUF I VALLS, Albert, *L'aventura d'editar un text medieval*, «Cultura», 11 («*Tirant lo Blanc*», cinc-cents anys), Barcelona, Departament de Cultura, 1990, ps. 37-38.

TR: reproduït a *La Safor 1490-1990: un itinerari bibliogràfic*, Gandia, Departament de Cultura, 1990, ps. 21-23.

- 176] HAUF I VALLS, Albert, *Una nova edició de «Tirant lo Blanc»*, «Serra d'Or», 374, 1991, ps. 50-53 [130-133].

- 177] HAUF I VALLS, Albert, *Ramon Llull i el «Tirant»*, Mallorca, Publicacions del Centre d'Estudis Teològics de Mallorca, 17, 1992, 34 ps.

- 178] HAUF I VALLS, Albert, «Que vingui Plaerdemavida! Que vingui Tirant!», dins «*Tirant lo Blanc*», versió de Joan Pellicer i Rosa Giner, València, Edicions 3i4, 1992, ps. 3-6.

- 179] HAUF I VALLS, Albert, «*Tirant lo Blanc*: algunes qüestions que planteja la connexió corelliana», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, eds., *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant/Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, València-Barcelona, Univ. d'Alacant-Univ. de València-Univ. Jaume I-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 125, 1993, ps. 69-116.

TR: traducció al castellà dins Juan Paredes, Enrique Nogueras i Lourdes Sánchez, eds., *Estudios sobre el «Tirant lo Blanc»*, Granada, Universidad de Granada; «Monográfica. Crítica literaria», 1995, ps. 111-151.

- 180] HAUF I VALLS, Albert, «Tres cartes d'amor: contribució a l'estudi del gènere epistolar en el *Tirant lo Blanc*», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Asaig», 14, 1993, ps. 379-409.

- 181] HAUF I VALLS, Albert, «“La dama de Rodes”: tècnica i “energia boccacciana” en un *novellino* del *Tirant lo Blanc*», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf, eds., *Miscel·lània Joan Fuster: estudis de llengua i literatura*, VIII, València-Barcelona, Departament de Filologia Catalana (Univ. de València)-Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 143, 1994, ps. 79-118.
- 182] HAUF I VALLS, Albert, «Profetisme, cultura literària i espiritualitat en la València del segle XV: d'Eiximenis i sant Vicent Ferrer a Savonarola, passant pel *Tirant lo Blanc*», dins *Xàtiva, els Borja: una projecció europea. Catàleg de l'exposició*, 1, Xàtiva, Ajuntament de Xàtiva, 1995, ps. 101-138, esp. 129-133.
- 183] HAUF I VALLS, Albert, «Seducció i Anti-seducció: d'Ovidi a l'*Heptamerón*, passant pel *Tirant lo Blanch*», dins Elena Real Ramos, ed., *El arte de la seducción en el mundo románico medieval y renacentista*, València, Universitat de València-Departament de Filologia Francesa i Italiana, 1995, ps. 119-144.
- 184] HINTZ, Suzanne S., «*Tirant lo Blanc*: An Analysis of Its Transitional Styles», «Romance Languages Annual», 1992, 4, West Lafayette, 1992, ps. 487-490.
- 185] HUGUET, Jesús, «*Tirant lo Blanc* i els orígens de la impremta valenciana», «Gutenberg Jahrbuch», 66, 1991, ps. 135-137.
- 186] IBORRA GASTALDO, Josep, *La vida literària valenciana a finals del XV*, «Saó», 115 (*Homenatge al «Tirant»*), 1989, ps. 13-18.
- 187] IBORRA GASTALDO, Josep, *El tinell del «Tirant»: la cuina clàssica del segle XV*, Oliva, Colomar Editors; «Col·lecció El Clotal», 1, 1990.

- 188] IMPIWAARA, Heikki, *La portentosa memoria de Cervantes*, «Neuphilologische Mitteilungen», 37, 1936, ps. 42-45.
- 189] INDINI, Maria Luisa i Vincenzo MINERVINI, *Il Viaggio di Tirante. Fortuna e Infortuni di un Romanzo Cavalleresco*, «Romanica Vulgaria. Quaderni», 12 («Studi Catalani e Provenzali», 88), 1990, ps. 5-66.
- 190] IVARS, Andreu, *Estage de Juanot Martorell en Londres*, «Anales del Centro de Cultura Valenciana», 2, 1929, ps. 54-62.
- 191] IVARS, Andreu, *Ausías March y Juanot Martorell*, «Erudición Ibero-Ultramarina», I, 1930, ps. 68-82 i 173-206.
- 192] JANER, Maria de la Pau, «L'espòs transformat al *Tirant lo Blanc*», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, eds., *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant/Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, II, València-Barcelona, Univ. d'Alacant-Univ. de València-Univ. Jaume I-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 125, 1993, ps. 159-171.

TR: traduït com «El esposo transformado en *Tirant lo Blanc*», dins *Actas del IV Congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Lisboa, 1991)*, vol. IV, Lisboa, Cosmos, 1993, ps. 123-128.

- 193] JEWERS, Caroline Amanda, *Romance into Novel: Parody and Transformation in Chrétien de Troyes, the «Roman de Flamenca» and «Tirant lo Blanc»*, Oregon, University of Oregon, tesi doctoral, 1990.

JUBANY, Joan, v. CLOS, Toni i Joan JUBANY.

- 194] KNOWLTON, Edgar G., Jr., «Lewís' *The Monk* and *Tirant lo Blanc*», *Notes and Queries*, 228, 1983, ps. 64-65.

- 195] LARA CANTIZANI, M., *El amor caballeresco de Tirant lo Blanc, el último caballero*, «Angélica (Revista de Literatura)», 4, 1993.
- 196] LÁZARO CARRETER, Fernando, «Atardecer medieval en *Tirant lo Blanc*», *Actes del Simposion «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 411-440.
- 197] LEVI, Ezio, *L'«Orlando furioso» come epopea nuziale*, «Archivum Romanicum», 17, 1933, ps. 459-496.
- 198] LIMORTI I PAYÀ, Paül, «*Tirant lo Blanc*» i la historiografia catalana medieval, Alacant, Universitat d'Alacant, memòria de Llicenciatura, 1992.
- 199] LIMORTI I PAYÀ, Paül, «Notes al "pròleg" i a la "dedicatòria" del *Tirant*», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, eds., *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant/Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, vol. II, València-Barcelona, Univ. d'Alacant-Univ. de València-Univ. Jaume I-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 125, 1993, ps. 147-158.
- 200] LIMORTI I PAYÀ, Paül, «L'entrellaçament en el *Tirant*: la retòrica de la narració i la transmissió de l'obra», dins Carlos Romero i Rossend Arqués, eds., *La cultura catalana tra l'Umanesimo e il Barocco (Atti del V Convegno dell'Associazione Italiana di Studi Catalani-Venezia, 24-27 marzo 1992)*, Pàdua, Programma, 1994, ps. 39-70.
- 201] LLORENÇ, Alfons, «Aproximació al món literari de la Festa d'Elx», dins *Festa d'Elx 87*, Elx, Ajuntament, 1987, ps. 109-123 (ps. 121-122 sobre el *Tirant*).
- 202] LÓPEZ ESTRADA, Francisco, «El *Tirante* castellano de 1511 y los

- libros de viajes», *Actes del Symposion «Tirant lo Blanch»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 441-470.
- 203] LÓPEZ RÍOS, Santiago, «Teoría y práctica de la crueldad del caballero en *Tirant lo Blanch*», dins Juan Paredes, ed., *Medioevo y literatura: Actas del V congreso de la Asociación Internacional de Literatura Medieval*, vol. III, Granada, Universidad de Granada, 1995, ps. 81-88.
- 204] MCCREADY, Warren T., *Cervantes and the Caballero Fonseca*, «Modern Language Notes», 83, 1958, ps. 33-35.
- 205] MALDONADO DE GUEVARA, F., *El dolo como potencia estética*, «Anales Cervantinos», I, 1951. ps. 133-157.
- 206] MARINESCO, Constantin, *Du nouveau sur «Tirant lo Blanch»*, «Estudis Romànics», 4, 1953-54, ps. 137-203.
- TR: traduït com a *Nuevas notas sobre «Tirant lo Blanch»*, «Boletín de la Real Academia de la Historia», 138, 1956, ps. 287-305.
- 207] MARINESCO, Constantin, *Nouvelles recherches sur «Tirant lo Blanch»*, comunicació ressenyada [no consta autor de la ressenya] dins «Boletín de la Real Academia de Buenas Letras de Barcelona», 28, 1959-60, p. 363.
- 208] MARINESCO, Constantin, *Nouvelles recherches sur «Tirant lo Blanch»*, dins *Miscel·lània Aramon i Serra*, I; «Estudis Universitaris Catalans», 23, Barcelona, Curial, 1979, ps. 402-424.
- 209] MARTINES, Vicent, «Diverses claus d'un discurs cavalleresc primerenc: el *Jaufré*, *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, XXVI (*Miscel·lània Jordi Carbonell*, 5), 1993, ps. 5-32.
- 210] MARTINES, Vicent, «El *Tirant lo Blanch* a Itàlia. "In Spagna è ri-

- putato come qui il Decamerone di Giovanni Boccaccio"», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, eds., *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant/Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, vol. II, València-Barcelona, Univ. d'Alacant-Univ. de València-Univ. Jaume I-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 125, 1993, ps. 173-81.
- 211] MARTINES, Vicent, «El *Tirante il Bianco*: èxit, ficció i ofici del *Tirant lo Blanch* a Itàlia», *Actas del IV Congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Lisboa, 1991)*, vol. IV, Lisboa, Cosmos, 1993, ps. 331-334.
- 212] MARTINES, Vicent, *Marques de lectura en un exemplar del «Tirante il Bianco» de 1538. Aspectes de la recepció del «Tirant lo Blanc»*, «A Sol Post. Estudis de Llengua i Literatura», 3, 1994.
- 213] MARTÍNEZ Y MARTÍNEZ, Francisco, *Martín Juan de Galba, coautor del «Tirant lo Blanch»*, València, Vives Mora, 1916.
- MARTÍNEZ SANMARTÍN, Luis P., v. BORRÀS BARBERÀ, Marc i Luis P. MARTÍNEZ SANMARTÍN.
- 214] MCNERNEY, Kathleen, *Humor in «Tirant lo Blanc»*, «Fifteenth Century Studies», 3, 1980, ps. 107-114.
- 215] MCNERNEY, Kathleen, *«Tirant lo Blanc» Revisited: A Critical Study*, Detroit, Michigan Consortium for Medieval and Early Modern Studies; «Medieval and Renaissance Monograph Series», IV, 1983, 121 ps.
- R: «Cervantes», 5, 1, 1985 (P. KENWORTHY). «South Atlantic Review», 49, 4, 1984, ps. 158-161 (E. T. AYLWARD).
- 216] MCNERNEY, Kathleen, «Elements of Courtly Romance in *Ti-*

- rant lo Blanc*», dins Guy Mermier, ed., *Courtly Romance*, Detroit, Fifteenth-Century Symposium, 1984, ps. 151-160.
- 217] MCNERNEY, Kathleen, «Mario Vargas Llosa and Joanot Martorell: A Look at Narration, Creation and a New Reality», dins Juan Cruz Mendizábal, ed., *El escritor como crítico literario*, Indiana, Indiana Univ. of Pennsylvania, 1984, ps. 329-337.
- 218] MCNERNEY, Kathleen, «“E solaçant de coses de plaer”», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 471-483.
- 219] MENACA, Marie de, *Matière romanesque et roman de chevalerie de quelques personnages féminins dans «Tirante el Blanco»*, «Texte et Langages», 14, 1987, ps. 149-163.
- 220] MENDIZÁBAL, S. J., Rufo, *Más notas para el Quijote*, «Revista de Filología Española», 12, 1925, p. 180.
- 221] MÉRIDA, Rafael M., *Carta de batalla de Mario Vargas Llosa, «Quimera»*, 110, 1992, ps. 56-59.
- 222] MÉRIDA, Rafael M., «¿Las desgracias de un editor? Diego de Guzmil, *Tirant lo Blanch* y *Tirante il Bianco*», *Actas del IV Congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Lisboa, 1991)*, vol. IV, Lisboa, Cosmos, 1993, ps. 257-262.
- 223] MÉRIDA, Rafael M., *Diego Clemencín i la seva lectura quixotesca del «Tirant lo Blanch»*, «A Sol Post. Estudis de Llengua i Literatura», 3, 1994, ps. 211-223.
- 224] MÉRIDA, Rafael M., *El “espíritu nuevo” de Joanot Martorell: las lecturas de Dámaso Alonso y Mario Vargas Llosa*, «Verba Hispanica», 4, Ljubljana, 1994, ps. 97-104.

- 225] MERRILL, Charles J., «Errant el Blanc: el fi de Tirant», dins Philip D. Rasico i Curt Wittlin, eds., *Actes del Cinquè Col·loqui d'Estudis Catalans a Nord-Amèrica (Tampa-St. Augustine, 1987)*, Barcelona, North American Catalan Society-Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1988, ps. 155-162.
- 226] MINERVINI, Vincenzo, «*Tirant lo Blanc*», de Cervantes a Martorell, «Saó», 115 (*Homenatge al «Tirant»*), 1989, ps. 27-29.
- 227] MINERVINI, Vincenzo, «La prima analisi critica del *Tirant*: l'«Avertissement» di Nicolas Fréret», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, eds., *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant/Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, vol. II, València-Barcelona, Univ. d'Alacant-Univ. de València-Univ. Jaume I-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 125, 1993, ps. 183-190.
- MINERVINI, Vincenzo, v. INDINI, Maria Luisa i Vincenzo MINERVINI.
- 228] MIQUEL y PLANAS, Ramon, *Bibliografia del «Tirant lo Blanc»*, «Bibliofilia», I, 1911-14, ps. 455-461.
- 229] MIR, Josep M., *Capítol XXXVI: Com desagraduen los cavallers (a propòsit de Josep Carner)*, «Tirant al Blanc. Revista de Llengua i Literatura», 1, Lleida, 1989, ps. 53-55.
- 230] MIR, Josep M., «La marrada africana de *Tirant*», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf, eds., *Miscel·lània Joan Fuster: estudis de llengua i literatura*, vol. I, València-Barcelona, Departament de Filologia Catalana (Univ. de València)-Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 78, 1989, ps. 85-94.
- 231] MIRALLES, Carles, «'...mas no les obres'. Remarques sobre la narració i la concepció de l'amor en el *Tirant lo Blanc*», *Mis-*

cel·lània Aramon i Serra, II, «Estudis Universitaris Catalans», 24, Barcelona, Curial, 1980, ps. 395-413.

TR.: reproduït al seu *Eulàlia. Estudis i notes de literatura catalana*, Barcelona, Edicions del Mall; «Assaig», 1986 [1987], ps. 36-60.

- 232] MIRALLES, Carles, «Raons de Mirra en boca d'Esperança (Sobre un altre plagi de Roís de Corella en el *Tirant lo Blanc*)», al seu *Eulàlia. Estudis i notes de literatura catalana*, Barcelona, Edicions del Mall; «Assaig», 1986 [1987], ps. 21-35.
- 233] MIRALLES, Carles, *Les qualitats de les dones en el «Tirant lo Blanc»*, «Serra d'Or», 382, 1991, ps. 46-52 [806-812].
- 234] MIRALLES, Carles, «Raons de Mirra en boca de Carmesina (Encara un altre plagi de Roís de Corella en el *Tirant lo Blanc*)», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, 23 (*Miscel·lània Jordi Carbonell*, 2), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1991, ps. 5-16.
- 235] MIRALLES, Carles, «La dona és el món», *Actes del Symposion «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 485-540.
- 236] MOLAS, Joaquim, «El cas *Tirant*», al seu *Una cultura en crisi: notes d'aproximació*, Barcelona, Edicions 62, 1971, ps. 28-35.
- 237] MOLINÉ I BRASÉS, Ernest, *La «Letra de reynals costums» del Petrarca*, «Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans», I, 1907, ps. 345-351.
- 238] MOLINÉ I BRASÉS, Ernest, *Addició a la «Letra de reynals costums» del Petrarca*, «Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans», 2, 1908, ps. 619-620.

- 239] MOLL, Francesc de Borja, *Els refranys del «Tirant lo Blanch»*, «Butlletí del Diccionari de la Llengua Catalana», 15, 1933, ps. 169-172.
- 240] MOLL, Francesc de Borja, *Rudiments de versificació en el «Tirant lo Blanch»*, «Butlletí del Diccionari de la Llengua Catalana», 16, 1934, ps. 179-182.
- MONROE, James T., v. ARMSTEAD, Samuel G. i James T. MONROE.
- 241] MONTOLIU, Manuel de, *El juicio de Cervantes sobre el «Tirant lo Blanc»*, «Boletín de la Real Academia Española», 29, 1949, ps. 263-277.
- 242] MONTOLIU, Manuel de, «Un escorç en la poesia i la novel·lística dels segles XIV i XV», *Les grans personalitats de la literatura catalana*, vol. V, Barcelona, Alpha, 1961, ps. 71-119.
- 243] MORÓN ARROYO, Ciriaco, *Nuevas meditaciones del «Quijote»*, Madrid, Gredos, 1976, ps. 196-197.
- 244] NASCIMENTO, Aires A., «Guido de Warwick, *historia latine exarata*: um epígono de romance de cavalaria, entre os monges de Alcobaça», dins Juan Paredes, ed., *Medioevo y literatura: Actas del V congreso de la Asociación Internacional de Literatura Medieval*, vol. III, Granada, Universidad de Granada, 1995, ps. 447-462.
- 245] NAVARRO, Josep, «Una interpretació hispanoamericana del *Tirant lo Blanc*», dins *Miscel·lània Aramon i Serra*, I; «Estudis Universitaris Catalans», 23, Barcelona, Curial, 1979, ps. 435-444.
- 246] NAVARRO, Pere, *De gramàtica històrica catalana: estudi morfològic de l'article definit en el «Tirant lo Blanc»*, «Universitas Tarraconensis», 10, 1986, ps. 149-161.

- 247] NICOLAU D'OLWER, Lluís, *Sobre les fonts catalanes del «Tirant lo Blanch»*, «Revista de Bibliografia Catalana», 5, 1905, ps. 5-37.
- 248] NICOLAU D'OLWER, Lluís, *Un témoignage catalan du siège de Rhodes en 1444*, «Estudis Universitaris Catalans», 12, 1927, ps. 376-387.
- 249] NICOLAU D'OLWER, Lluís, «Al marge de *Tirant lo Blanc*», dins *Paisatges de la nostra història: assaigs i notes de literatura catalana*, Barcelona, 1929, ps. 189-194.
- 250] NICOLAU D'OLWER, Lluís, «L'art dans la vie sociale de la Catalogne, d'après les romans du XVe siècle», dins *La Peinture catalane à la fin du Moyen-Age*, Paris, Presses Universitaires de France, 1933, ps. 119-135.
- 251] NICOLAU D'OLWER, Lluís, «*Tirant lo Blanc*: examen de algunas cuestiones», «Nueva Revista de Filología Hispánica», 15, 1961, ps. 131-154.
- NOGUERAS VALDIVIESO, Enrique J., v. SÁNCHEZ RODRIGO, Lourdes i Enrique J. NOGUERAS VALDIVIESO.
- NOYES, Juan, v. SALES DASÍ, Emilio José i Juan NOYES.
- 252] OLEZA SIMÓ, Joan, «La prosa narrativa: Joanot Martorell y el *Tirant*», dins *Tierras de España: Valencia*, Madrid-Barcelona, Fundación Juan March-Noguer, 1985, ps. 117-121.
- 253] OLEZA SIMÓ, Joan, «*Tirant lo Blanch* y la ansiedad de ficción del caballero Martorell», dins Rafael Beltrán, José Luis Canet i Josep Lluís Sirera, eds., *Historias y ficciones: coloquio sobre la literatura del siglo XV*, València, Universitat, 1992, ps. 323-335.

- 254] PALACÍN, G. B., *El pasaje más oscuro del «Quijote»*, «Duquesne Hispanic Review», 3, 1964, ps. 1-18.
- 255] PARDO GARCÍA, Pedro Javier, *La tradición cervantina en la novela inglesa del siglo XVIII*, Salamanca, Universidad de Salamanca, tesi doctoral, 1995, ps. 196-248.
- 256] PAREDES, Juan, «*Tirant lo Blanc* (1490-1990)», dins Juan Paredes, Enrique Nogueras, Lourdes Sánchez, eds., *Estudios sobre el «Tirant lo Blanc»*, Granada, Universidad de Granada; «Monográfica. Crítica literaria», 1995, ps. 7-9.
- 257] PASTOR CUEVAS, Mª Carmen, «Tipología del ermitaño: ficcionalización y función en los libros de caballerías hispánicos», *Actas del IV Congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Lisboa, 1991)*, vol. IV, Lisboa, Cosmos, 1993, ps. 35-39.
- 258] PENYARROJA TORREJÓN, Leopoldo, «Sintaxi i lèxic en el *Tirant lo Blanc* (Del valencià quatrecentiste al valencià modern)», dins Germà Colon, Albert Hauf, Leopoldo Penyarroja i Vicente Enrique y Tarancón, *Literatura valenciana del segle XV: Joanot Martorell i Sor Isabel de Villena*, València, Generalitat Valenciana (Consell Valencià de Cultura; «Sèrie Minor», 6, 1991, ps. 37-66.
- 259] PERERA I PARRAMON, Joan, *Contribució a l'estudi de les preposicions en el «Tirant lo Blanc»*, «Llengua & Literatura», 1 i 2, 1986 i 1987; 1: ps. 51-109; i 2: ps. 19-66.
- 260] PÉREZ VELASCO, Alicia, «*Amadís de Gaula*», «*Tirant lo Blanc: estudio comparativo*», Alacant, Universitat d'Alacant, memòria de Llicenciatura, 1986.
- 261] PERLES MARTÍ, Felip G., *Joanot Martorell. Crestomatia*, Gandia, Publicacions de l'Institut Duc Real Alfons el Vell, 1979.

- 262] PERUJO MELGAR, Joan M., «L'illa del Lango no és un illot: el nus estructural de l'episodi del drac en el *Tirant lo Blanc*», dins Carlos Romero i Rossend Arqués, eds., *La cultura catalana tra l'Umanesimo e il Barocco (Atti del V Convegno dell'Associazione Italiana di Studi Catalani-Venezia, 24-27 marzo 1992)*, Pàdua, Programma, 1994, ps. 71-88.
- 263] PERUJO MELGAR, Joan M., *La coherència estructural del «Tirant lo Blanc»*, Alacant, Institut de Cultura Juan Gil-Albert (Diputació d'Alacant)-Generalitat Valenciana, Conselleria d'Educació i Ciència; «Textos Universitaris», 1995, 287 ps.
- 264] PERUJO MELGAR, Joan M., «El *Tirant lo Blanc* i la Història del rei Omar an-Numan», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, XXXI (*Homenatge a Germà Colon*, IV), 1995, ps. 61-70.
- 265] PERUJO MELGAR, Joan M., «La tècnica de l'anticipació en el *Tirant lo Blanch*», dins Juan Paredes, ed., *Medioevo y literatura: Actas del V congreso de la Asociación Internacional de Literatura Medieval*, vol. III, Granada, Universidad de Granada, 1995, ps. 51-65.
- 266] PIERCE, Frank, *The Role of Sex in the «Tirant lo Blanc»*, «Estudis Romànics», 10, 1962, ps. 291-300.
- 267] PONS BORDERIA, Salvador i Ofèlia SANMARTÍN BONO, *Vers una anàlisi estilística del «Tirant lo Blanc»*, «Afers», 10, València, 1990, ps. 329-361.
- 268] PONS BORDERIA, Salvador i Ofèlia SANMARTÍN BONO, *Algunes consideracions per a l'anàlisi estilística del «Tirant lo Blanc»*, València, Ajuntament de València, 1991, 114 ps.
- 269] PONS I ALTÉS, Albert, 'Qui oblida lo passat, oblida si mateix'. *Sobre la relació Cort-Camp en el «Tirant lo Blanc»*, «Tirant al

Blanc. Revista de Llengua i Literatura», 1, Lleida, 1989, ps. 51-52.

270] PONS I ALTÉS, Albert, «L'heroi militar i l'estratagema en el *Tirant lo Blanc*», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf, eds., *Miscel·lània Joan Fuster: estudis de llengua i literatura*, vol. III, València-Barcelona, Departament de Filologia Catalana (Univ. de València)-Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 94, 1991, ps. 169-177.

PRUNERA, Carme, v. GUIU, Mercè, Carme PRUNERA i Montserrat QUEROL.

QUEROL, Montserrat, v. GUIU, Mercè, Carme PRUNERA i Montserrat QUEROL.

271] RENAU, Xavier, *Martí Joan de Galba*, «Serra d'Or», 375, 1991, ps. 46-48 [206-208].

272] RENEDO, Xavier, *De libidinosa amor los efectes*, «L'Avenç», 123, 1989, ps. 18-23.

273] RENEDO, Xavier, *Lectures del «Tirant lo Blanc»*, «Circulart», 21, 1990, ps. 5-7.

274] RENEDO, Xavier, *Quin mal és lo besar? (Literatura i moral al voltant de la quarta línia de l'amor)*, «Caplletra», 13, 1992, ps. 99-115.

275] RIBERA LLOPIS, Juan M., «Peregrinación y literatura: pasos y poses de Guillem de Varoic en *Tirant lo Blanc*», *Actas del IV Congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Lisboa, 1991)*, vol. III, Lisboa, Cosmos, 1993, ps. 221-226.

- 276] RICO, Francisco, «Caldesa, Carmesina y otras perversas», en *Primera cuarentena*, Barcelona, El Festín de Esopo, 1982, ps. 91-93.
- 277] RILEY, Edward C., *Cervantes' Theory of the Novel*, Oxford, Clarendon Press, 1962.
- TR: traduït en castellà, *Teoría de la novela en Cervantes*, Madrid, Taurus, 1966; 3^a ed., 1981, ps. 48-52.
- 278] RIQUER, Isabel de, *El cavaller fadat*, «L'Avenc», 107, 1987, ps. 12-18.
- 279] RIQUER, Martí de, *Relaciones entre la literatura renacentista castellana y la catalana en la Edad Media*, «Escorial», 2, 1941, ps. 31-49.
- 280] RIQUER, Martí de, 'Echar a galeras' y el pasaje más oscuro del «Quijote», «Revista de Filología Española», 27, 1943, ps. 82-86.
- 281] RIQUER, Martí de, «Nuevas contribuciones a las fuentes del *Tirant lo Blanch*», en *Conferencias desarrolladas con motivo del IV Centenario del nacimiento de Miguel de Cervantes*, Barcelona, Biblioteca Central, 1949, ps. 7-31.
- 282] RIQUER, Martí de, *Vida caballeresca en la España del siglo XV*, Madrid, Real Academia Española, 1965.
- 283] RIQUER, Martí de, «Joanot Martorell i el *Tirant lo Blanch*», dins *Història de la literatura catalana*, II, Barcelona, Ariel, 1964; 2^a ed., 1980, ps. 632-721.

TR: reproduït sense notes com Introducció a les seues edicions de 1969 i 1979.

- 284] RIQUER, Martí de, *L'arnès del cavaller: armes i armadures catalanes medievals*, Esplugues de Llobregat, Ariel, 1968.
- 285] RIQUER, Martí de, *Cavalleria fra realità e letteratura nel Quattrocento*, Bari, Adriatica Editrice, 1970.
- 286] RIQUER, Martí de, «Cervantes y la caballeresca», dins Juan B. Avallé-Arce i Edward C. Riley, eds., *Summa Cervantina*, Londres, Tamesis, 1973, ps. 273-292.
- 287] RIQUER, Martí de, «L'art militar al *Tirant lo Blanc*», dins *In memoriam Carles Riba*, Barcelona, Ariel, 1973, ps. 325-338.
- 288] RIQUER, Martí de, *Un nuevo ejemplar del «Tirant lo Blanc» de Valladolid, de 1511*, «Miscellanea Barcinonensia», 42, 1975, ps. 7-15.
- 289] RIQUER, Martí de, «El *Voyage* de sir John Mandeville en català», *Miscel·lània d'homenatge a Enric Moreu Rey*, vol. III, Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 66, 1988, ps. 151-162.
- 290] RIQUER, Martí de, *Aproximació al «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 8, 1990, 319 ps.
 R: «Llengua & Literatura», 5, 1992-1993, ps. 710-716 (R. BELTRAN i J. IZQUIERDO).
- 291] RIQUER, Martí de, *Al mig mil·lenari del «Tirant lo Blanc»*, «Cultura», 11 («*Tirant lo Blanc*», cinc-cents anys), Barcelona, Departament de Cultura, 1990, ps. 28-30.
 TR: reproduït en *La Safor 1490-1990: un itinerari bibliogràfic*, Gandia, Departament de Cultura, 1990, ps. 7-11; traduït a *The 500th Anniversary of «Tirant lo Blanc»*, «Catalan Writing», 5, 1990, ps. 40-44.

- 292] RIQUER, Martí de, «Les chevaleries de Jacques de Lalaing en Espagne», *Comptes rendus des Séances de l'année 1991. Académie des Inscriptions & Belles-Lettres*, Paris, Académie des Inscriptions & Belles-Lettres, 1991, ps. 351-365.
- 293] RIQUER, Martí de, «*Tirant lo Blanch*», *novela de historia y de ficción*, Barcelona, Sirmio; «Biblioteca general», 13, 1992, 267 ps.
- 294] RIQUER, Martí de i Mario VARGAS LLOSA, *El combate imaginario: las cartas de batalla de Joanot Martorell*, Barcelona, Seix Barral; «Breve Biblioteca de Respuesta», 1972, 145 ps.
TR: reedició a Barcelona, Sirmio; «Biblioteca General», 11, 1990.
- 295] RIQUER, Martí de, ed., *Lletres de batalla, cartells de deseiximents i capítols de passos d'armes*, 3 vols., Barcelona, Barcino; «Els Nostres Clàssics», 90, 98 i 99, 1963 i 1968, 230, 216 i 236 ps.
- 296] ROIG I SALA, Josep Lluís, «De Muntaner a Martorell: l'evolució necessària», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, XXVI (*Miscel·lània Jordi Carbonell*, 5), 1993, ps. 85-94.
- 297] ROIG I SALA, Josep Lluís, «*Tirant lo Blanc*, un heroi possible?», dins Rafael Alemany, Antoni Ferrando i Lluís B. Meseguer, eds., *Actes del Novè Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes (Alacant/Elx, 9-14 de setembre de 1991)*, vol. II, València-Barcelona, Univ. d'Alacant-Univ. de València-Univ. Jaume I-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 125, 1993, ps. 117-129.
- 298] ROSENTHAL, David H., *Excerpts from «Tirant lo Blanc»*, «*Allegorica*», 6, 1, 1981, ps. 64-180.
- 299] ROSENTHAL, David H., *Lletra dels Estats Units: les traduccions del català a l'anglès*, «*Revista de Catalunya*», 2, 1986, ps. 175-178.

- 300] ROSENTHAL, David H., *Els Estats Units, darrera conquesta de Tirant lo Blanc*, «Saó», 115 (*Homenatge al «Tirant»*), 1989, ps. 33-35.
- 301] ROUBAUD, Sylvia, «Chevalier contre chien: l'étrange duel du Tirant lo Blanc», en *Mélanges de la Casa de Velázquez*, 6, 1970, ps. 131-159.
- 302] RUBENS, E. F., «Sobre el capítulo VI de la primera parte del Quijote», *Cuadernos del Sur*, Bahía Blanca (Universidad Nacional del Sur, Instituto de Humanidades), 1959, ps. 35-37.
- 303] RUBIERA I MATA, Mª Jesús, *El món cavalleresc àrab i el món cavalleresc del «Tirant»*, «Afers», 10, València, 1990, ps. 267-274.
- 304] RUBIERA MATA, Mª Jesús, *El «Tirant» i la literatura àrab*, «Serra d'Or», 371, 1990, ps. 57-58.
- 305] RUBIERA MATA, Mª Jesús, «Tirant lo Blanc» i els moros, «L'Aiguadolç», 12-13, 1990, ps. 33-40.
- 306] RUBIERA MATA, Mª Jesús, «Tirant lo Blanc» contra el Islam, Altea, Aitana; «L'Albir», 1, 1993, 91 ps.
- 307] RUBIÓ I BALAGUER, Jordi, «Els plagis del Tirant lo Blanc», dins el seu *De l'Edat Mitjana al Renaixement: figures literàries de Catalunya i València*, Barcelona, Aymà, 1948, ps. 74-77.
- 308] RUBIÓ I LLUCH, Antoni, «Discurso de contestación a Isidoro Bonsoms», *Discursos leídos en la recepción pública de D. Isidoro Bonshoms Sicart el día 9 de mayo de 1907*, Barcelona, R.A.B.L.B. (Tip. La Académica), 1907, ps. 141-170.
- 309] RUIZ DE CONDE, Justina, *El amor y el matrimonio secreto en los libros de caballerías*, Madrid, Aguilar, 1948, ps. 101-168.

- 310] RUIZ-DOMÉNEC, José Enrique, *Set dones per a «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Columna, 1991, 104 ps.
- 311] RUIZ-DOMÉNEC, José Enrique, «La búsqueda del más solitario», dins el seu *La novela y el espíritu de la caballería*, Barcelona, Mondadori; «Biblioteca Mondadori», 38, 1991, ps. 91-100.
- 312] RUIZ-DOMÉNEC, José Enrique, «Tirant ante la cultura caballesc», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 541-555.
- 313] SALES DASÍ, Emilio José, «*Tirant lo Blanc* i la mítica cavalleria medieval», dins Antoni Ferrando i Albert Hauf, eds., *Miscel·lània Joan Fuster: estudis de llengua i literatura*, vol. IV, Barcelona, Departament de Filologia Catalana (Univ. de València)-Associació Internacional de Llengua i Literatura Catalanes-Publicacions de l'Abadia de Montserrat; «Biblioteca Abat Oliba», 97, 1991, ps. 97-117.
- 314] SALES DASÍ, Emilio José i Juan NOYES, «Morgana y Artús en Constantinopla (un episodio del *Tirant lo Blanc*)», dins José Manuel Lucía Mengías, Paloma Gracia Alonso i Carmen Martín Daza, eds., *Actas del II congreso de la Asociación Hispánica de Literatura Medieval (Segovia, del 5 al 19 de Octubre de 1987)*, vol. II, Madrid, Universidad de Alcalá, 1992, ps. 815-826.
- 315] SALVADOR, Vicent, *Les formes rituals al «Tirant lo Blanc»: algunes reflexions semiòtiques*, «L'Espill», 12, 1981, ps. 43-52.
- SALVADOR, Vicent, v. SIMBOR, Vicent i Vicent SALVADOR.
- 316] SÁNCHEZ RODRIGO, Lourdes i Enrique J. NOGUERAS VALDIVIESO, «Quinientos años del *Tirant lo Blanc*», dins Juan Paredes, Enrique Nogueras, Lourdes Sánchez, eds., *Estudios sobre el*

«*Tirant lo Blanc*», Granada, Universidad de Granada; «Monografía. Crítica literaria», 1995, ps. 153-179.

SANMARTÍN BONO, Ofèlia, v. PONS BORDERIA, Salvador i Ofèlia SANMARTÍN BONO.

317] SANSONE, Giuseppe E., *Ancora del guidizio di Cervantes sul «Tirant lo Blanc»*, «Studi Mediolatini e Volgari», 8, 1960, ps. 235-253.

318] SANSONE, Giuseppe E., «Il Tiran francese», *Saggi iberici*, Bari, Adriatica Editrice, 1974, ps. 168-191.

319] SANSONE, Giuseppe E., «Lelio Manfredi traductor dels versos del *Tirant lo Blanch*», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, 1 (*Homenatge a Josep M. de Casacuberta*, I), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1980, ps. 221-232.

320] SANSONE, Giuseppe E., «El Tirante de Lelio Manfredi», *Estudis de Llengua i Literatura Catalanes*, VI (*Miscel·lània Pere Bobigas*, III), Barcelona, Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1983, ps. 291-308.

321] SANSONE, Giuseppe E., «*Tirant al bivio*», *Studi di Iberistica in memoria G. C. Rossi*, Nàpols, 1986, ps. 190-197.

322] SANSONE, Giuseppe E., *Il Tiran del Conte di Caylus*, «Rivista di Letterature Moderne e Compare», 45, 4, 1992, ps. 359-375.

323] SANSONE, Giuseppe E., «*Tirant lo Blanc* e le vie del romanzo», *Actes del Symposion «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 557-572.

324] SANVISENTI, B., *Il passo più oscuro del «Chisciotte»*, «Revista de Filología Española», 9, 1922, ps. 58-62.

- 325] SAU, Daniel, *El mar en el «Tirant lo Blanc»*, «L'Aiguadolç», 12-13 (Homenatge al «Tirant lo Blanc»), 1990, ps. 41-53.
- 326] SCHÖNBERGER, Axel, «*Tirant lo Blanc*» (1490) und «*Curial e Güelfa*» (ca. 1450): Formen ritterlicher Liebe im späten katalanischen Mittelalter, «Zeitschrift für Katalanistik», 4, 1991, ps. 174-248.
- 327] SEARS, Theresa Ann, «Tirante and the Dragon: Reading Realism in Romance», *The USF Language Quarterly*, 26, 1-2, Tampa (Florida), 1987, ps. 3-7 i 35.
- 328] SEGRE, Cesare, «La comunicación indirecta en *Tirant lo Blanc*», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 573-586.
- 329] SERÍS, Homero, «La reaparición del *Tirant lo Blanch* de Barcelona de 1497: primera descripción bibliográfica completa», *Homenaje a Menéndez Pidal*, III, Madrid, Hernando, 1925, ps. 57-76.
- SIVIERO, Donatella, v. GIROLAMO, Costanzo di i Donatella SIVIERO.
- 330] SIMBOR, Vicent i Vicent SALVADOR, *Panorama dels estudis sobre la novel·lística catalana: un escorç*, «L'Espill», 21, 1985, ps. 13-22.
- 331] SKUBIC, Mitja, *L'estructuració de l'oració composta en el «Tirant lo Blanc»*, «Linguistica», 29, Ljubljana, 1989, ps. 137-145.
- 332] SKUBIC, Mitja, *Noms de persona en el «Tirant lo Blanc»*, «Verba Hispanica», 2, Ljubljana, 1992, ps. 107-109.
- 333] SMITH, Nathaniel B., *El «Tirant» y el «Quijote»*, «NACS Bulletin», 6, 1980, ps. 1-17.

- 334] SOLÀ-SOLÉ, Josep Maria, *El «Tirant» i el «Quixot»*, Miscel·lània Aramon i Serra, I (*Estudis Universitaris Catalans*, 23), Barcelona, Curial, 1979, ps. 543-552.
- 335] SOLÀ-SOLÉ, Josep Maria, ed., *«Tirant lo Blanc»: Text and Context. Proceedings of the Second Catalan Symposium* (de la Universitat Catòlica d'Amèrica a Washington, octubre 1991), Nova York, Peter Lang, 1993, 218 ps.
- 336] SOLER I LLOPART, Albert, *«Mas cavaller qui açò fa lo contratari». Una lectura del tractat lull-lià sobre la cavalleria*, «Estudios lullianos», 29, 1989, ps. 1-23 i 101-124.
- 337] SOLER I LLOPART, Albert, *L'«Any del Tirant i les edicions del «Tirant»: una qüestió oberta, però no tant*, «Revista de Catalunya», 59, 1992, ps. 121-126.
- 338] SORIANO DEL CASTILLO, Catherine, «El erotismo en el *Tirant lo Blanc*», dins Covadonga López Alonso, Juana Martínez Gómez, José Paulino Ayuso, Marcos Roca y Carlos Sáinz de la Maza, eds., *Eros literario (Actas del Coloquio celebrado en la Univ. Complutense de Madrid, diciembre 1988)*, Madrid, Universidad Complutense, 1989, ps. 45-52.
- 339] SOUTHEY, Robert, *«Tirante el Blanco»*, al seu *Omniana*, Londres, 1892.
- TR: reedició a càrrec de Robert Gittings, Carbondale, Southern Illinois University Press, 1969, ps. 275-280.
- 340] STEGAGNO PICCHIO, Luchiana, «Fortuna iberica di un topos letterario: la corte di Constantinopoli dal *Cligès* al *Palmerín de Olívia*», dins *Studi sul Palmerín de Olívia*, vol. III: *Saggi e ricerche*, Pisa, Istituto di Letteratura Spagnola e Hispano-Americana, 1966, ps. 99-136.

- 341] STEGMANN, T. D., *Der katalanische Mittelalterliche Roman «Tirant lo Blanc»: Realität, Fiktion, Erzählperspektive*, Frankfurt, J. W. Goethe Universität, tesi doctoral, 1989.
- 342] TAIT, Margaret, *The Enchanted Princess of Zulichium*, «Scott Newsletter», 13, 1988, ps. 14-15.
- 343] TATE, Robert Brian, *Joanot Martorell in England*, «Estudis Romànics», 10, 1962, ps. 277-281.
- 344] TERRY, Arthur, «Character and Role in *Tirant lo Blanc*», dins Robert Brian Tate, ed., *Essays on Narrative Fiction in the Iberian Peninsula in Honour of Frank Pierce*, Oxford, Dolphin Books, 1982, ps. 177-195.
- TR: traduït com *El paper del personatge al «Tirant lo Blanc»*, «L'Espill», 16, 1982, ps. 27-44.
- 345] TODOLÍ, Júlia, *L'art de la persuasió en el «Tirant lo Blanc»*, «Anuari de l'Agrupació Borriana de Cultura», 1, 1990, ps. 69-86.
- 346] TORRES-ALCALÁ, Antonio, *El realismo de «Tirant lo Blanc» y su influencia en el «Quijote»*, Barcelona, Puvill, 1979, 173 ps.
- R: «Romance Philology», 36, 1982-3, ps. 647-49 (Charlotte STERN). «Anales Cervantinos», 17, 1980, ps. 252-259 (Alberto SÁNCHEZ). «Bulletin of Hispanic Studies», 57, 1980, ps. 271 (Henry ETTENGHAUSEN).
- 347] TORRES-ALCALÁ, Antonio, «*Tirant lo Blanc*: entre el espíritu y la carne», dins Gregorio C. Martín, ed., *Selected Proceedings of the Pennsylvania Foreign Language Conference*, Pittsburgh, Department of Modern Languages, Duquesne University, 1988-89, ps. 376-379.

- 348] VACCA, O., *Una «fiaba di magia» nel «Tirant lo Blanch»: funzione e mito*, «Annali della Facoltà di Lettere e Filosofia dell'Università di Bari», XXIX, 1986, ps. 193-213.
- 349] VAETH, Joseph E., *«Tirant lo Blanc»: A Study of its Authorship, Principal Sources and Historical Setting*, Nova York, Columbia University; «Studies in Romance Philology and Literature», 1918.
- TR: reimpressió a Nova York, AMS Press, 1966.
- 350] VALESIO, Paolo, *Il seggio e l'ombra: da un romanzo spagnolo del quattrocento*, «Scienze Umane», 1, 1979, ps. 73-88.
- 351] VALESIO, Paolo, *Genealogy of a Staged Scene («Orlando Furioso», V)*, «Yale Italian Studies, new series», 1, 1980, ps. 5-31.
- 352] VARGAS LLOSA, Mario, *Carta de batalla por «Tirant lo Blanc»*, «Revista de Occidente», 70, 1969, ps. 1-21.
- 353] VARGAS LLOSA, Mario, «Martorell y el elemento añadido en *Tirant lo Blanc*», dins M. de Riquer i Mario Vargas Llosa, *El combate imaginario: las cartas de batalla de Joanot Martorell*, Barcelona, Seix Barral; «Breve Biblioteca de Respuesta», 1972, ps. 7-28.
- 354] VARGAS LLOSA, Mario, *Carta de batalla por «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Seix Barral, 1991.
- 355] VARGAS LLOSA, Mario, «*Tirant lo Blanc*: las palabras como hechos», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 587-603.
- VARGAS LLOSA, Mario, v. RIQUER, Martí de i Mario VARGAS LLOSA.
- 356] VERDAGUER, Isabel, «*Tirant lo Blanc* en lengua inglesa», «Atlantis», XVI, 1-2, 1994, ps. 217-229.

- 357] VERGÉS, Gerard, *Tirant ferit*, «Els Marges», 51, 1994, ps. 83-86.
- 358] VILLALMANZO, Jesús, *Joanot Martorell: Biografia il·lustrada y diplomatario*, València, Ajuntament de València, 1995, 581 ps.
- VILLALMANZO, Jesús, v. CHINER GIMENO, Jaume i Jesús VILLALMANZO.
- 359] WHEELER, Max W., *Estar i anar amb gerundi en «Tirant lo Blanc» i «Curial e Güelfa»*, «Estudis Romànics», XVI, 1971-75 (1980), ps. 21-40.
- 360] WHITENACK, Judith A., *Conversion to Christianity in the Spanish Romance of Chivalry, 1490-1524*, «Journal of Hispanic Philology», 13, 1988, ps. 13-39.
- 361] WILD, Gerhard, *Ausgrenzung und Integration arthurischer Themen im katalanischen Mittelalter (von Muntaners «Crònica», «Bladín de Cornualla» und Torroellas «La Faula» zu Martorells «Tirant lo Blanc»)*, «Zeitschrift für Katalanistik», 3, 1990, ps. 67-89.
- 362] WILD, Gerhard, «Tirant lo Blanc», *Kindlers Neues Literaturlexikon*, Band 11, Munich, Kindler, 1990, ps. 280-82.
- 363] WINTER, Eric W., *Tradició, transformació i recomposició en «Tirant lo Blanc»*, «Boletín de la Real Academia de las Buenas Letras de Barcelona», XLII, 1989-91, ps. 277-96.
- 364] WIPLINGER DE TORRA, Ulrike, *Zu einer Jugendausgabe des «Tirant lo Blanc»*, «Synthesis. Bulletin du Comité National de Littérature de la République Socialiste de Roumanie», 8, 1981, ps. 149-168.
- 365] WITTLIN, Curt J., *Especulacions psicoanalítiques sobre la sexualitat en el «Tirant lo Blanc»*, «Llengua & Literatura», 1, 1986, ps. 31-48.

- 366] WITTLIN, Curt J., «Grupos de sinónimos y fórmulas multinominales en la antigua traducción castellana del *Tirant lo Blanc*», *Studia in honorem prof. Martí de Riquer*, vol. II, Barcelona, Quaderns Crema, 1987, ps. 467-483.
- 367] WITTLIN, Curt J., «La influència lingüística de la traducció catalana de les *Històries Troianes* sobre el *Tirant lo Blanc*», dins Antoni Ferrando, ed., *Segon Congrés Internacional de la Llengua Catalana (VIII àrea. 7 Història de la Llengua)*, València, Institut de Filologia Valenciana, 1989, ps. 751-757.
- 368] WITTLIN, Curt J., *Pistes per a descobrir canvis introduïts per Martí Joan de Galba en el «Tirant lo Blanch» de Joanot Martorell*, «Afers», 10, València, 1990, ps. 313-327.
- 369] WITTLIN, Curt J., «Dels manuscrits a l'edició: el *Tirant*, elaborat per Martorell el 1460 usant materials preexistents, revisat després en "valenciana prosa" per Galba», *Actes del Symposium «Tirant lo Blanc»*, Barcelona, Quaderns Crema; «Assaig», 14, 1993, ps. 605-633.
- 370] YATES, Alan, «*Tirant lo Blanc*: the Ambiguous Hero», dins John England, ed., *Hispanic Studies in Honour of Frank Pierce*, Sheffield, University of Sheffield, 1980, ps. 181-198.
- TR: traduït com «*Tirant lo Blanc*», *l'heroi ambigu*, «L'Espill», 6-7, 1980, ps. 23-39.
- 371] YATES, Alan, «El *Tirant lo Blanc*, vist des de fora», dins A.A.D.D., *Una aproximació a la literatura catalana i universal*, Barcelona, Fundació Caixa de Pensions, 1988, ps. 39-52.
- 372] ZILLI, Carmelo, *Notizia di Lelio Manfredi, letterato di corte*, «Studi e problemi di critica testuale», XXII, 1983, ps. 39-54.

ÍNDIX CRONOLÒGIC

- 1737: 134.
 1865: 10.
 1892: 339.
 1905: 247.
 1907: 56, 237, 308.
 1908: 55, 238.
 1911: 150.
 1911-14: 228.
 1916: 151, 213.
 1917: 169.
 1918: 349.
 1921-22: 152.
 1922: 324.
 1925: 220, 329.
 1927: 108, 248.
 1929: 123, 190, 249.
 1930: 191.
 1933: 97, 102, 197, 239, 250.
 1934: 240.
 1935: 14, 79.
 1935-1936: 135.
 1936: 188.
 1937: 144.
 1941: 279.
 1943: 280.
 1945: 136.
 1947: 54.
 1947-8: 145.
 1948: 307, 309.
 1949: 109, 241, 281.
 1949-50: 59.
 1951: 6, 205.
 1951-52: 60.
 1953: 31.
 1953-54: 206.
 1954: 95.
 1955-56: 110.
 1956-59: 125.
 1958: 204.
 1959: 146, 302.
 1959-60: 207.
 1960: 317.
 1961: 53, 242, 251.
 1962: 62, 266, 277, 343.
 1963 i 1968: 295.
 1964: 254.
 1965: 89, 282, 283.
 1966: 340.
 1967: 32, 153.
 1968: 147, 166, 284.
 1969: 138, 167, 352.
 1970: 285, 301.
 1971: 236.
 1971-75 (1980): 359.
 1972: 7, 294, 353.
 1973: 11, 106, 286, 287.
 1974: 15, 18, 28, 318.
 1975: 50, 130, 288.
 1976: 243.
 1978: 171.
 1979: 22, 261, 346, 350.
 1980: 98, 208, 214, 231, 245, 319, 333,
 334, 351, 370.
 1981: 48, 49, 90, 133, 298, 315, 364.

- 1982: 105, 276, 344.
1983: 33, 73, 194, 215, 320, 372.
1984: 12, 122, 154, 216, 217.
1985: 16, 19, 20, 111, 252, 330.
1986: 113, 246, 260, 299, 321, 348, 365.
1986 i 1987: 259.
1986 [1987]: 232.
1987: 8, 45, 58, 72, 124, 201, 219, 278, 327, 366.
1988: 34, 77, 100, 132, 225, 289, 342, 360, 371.
1988-89: 347.
1989: 13, 23, 35, 51, 101, 127, 137, 158, 168, 170, 172, 186, 226, 229, 230, 269, 272, 300, 331, 336, 338, 341, 367.
1989-91: 363.
1990: 29, 36, 37, 44, 46, 57, 61, 63, 88, 96, 114, 115, 116, 126, 140, 173, 174, 175, 187, 189, 193, 267, 273, 290, 291, 303, 304, 305, 325, 345, 361, 362, 368.
1990-91: 142.
1991: 2, 3, 24, 27, 30, 38, 39, 47, 52, 68, 83, 84, 85, 87, 91, 99, 107, 117, 143, 149, 156, 157, 160, 176, 185, 233, 234, 258, 268, 270, 271, 292, 310, 311, 313, 326, 354.
1991-92 (1993): 64.
1992: 1, 65, 69, 80, 86, 94, 112, 118, 119, 129, 161, 162, 177, 178, 184, 198, 221, 253, 293, 314, 322, 332, 337.
1993: 4, 17, 21, 25, 40, 66, 67, 70, 71, 76, 78, 81, 92, 93, 103, 104, 120, 128, 131, 139, 141, 148, 155, 159, 163, 179, 180, 192, 195, 196, 199, 202, 209, 210, 211, 218, 222, 227, 235, 257, 275, 296, 297, 306, 312, 323, 328, 335, 355, 369.
1993-1994: 26.
1994: 5, 9, 41, 75, 82, 164, 165, 181, 200, 212, 223, 224, 262, 356, 357.
1995: 42, 43, 74, 121, 182, 183, 203, 244, 255, 256, 263, 264, 265, 316, 358.

ÍNDIX TEMÀTIC

1. El text

- 1.1. Ecdòtica i crítica textual: 68, 82, 169, 175, 176, 212, 337, 369.
 - 1.1.1. Fragment manuscrit: 81, 82.
- 1.2. Codicologia: 56, 81, 82, 151, 175, 176, 185, 189, 212, 329.

2. L'autor

- 2.1. Biografia de Martorell i la seua família: 81, 83, 85, 86, 135, 136, 191, 290, 293, 358.
 - 2.1.1. Lletres de batalla: 60, 124, 144, 145, 190, 191, 290, 293, 294, 295.
 - 2.1.2. Estada a Anglaterra: 125, 190, 343.
 - 2.1.3. Autor únic: 80, 81, 150, 153, 179, 181, 208, 290, 293, 349.
 - 2.1.4. Altres obres: 54.
- 2.2. Martí Joan de Galba: 81, 84, 86, 95, 271, 358.
 - 2.2.1. Relació amb Martorell i la seua família: 85, 86.
 - 2.2.2. La doble autoria: 58, 86, 139, 213, 368, 369.

3. La història i la cavalleria com a models

- 3.1. Iconografia de l'època: 2, 87, 250.
- 3.2. Gandia i València al temps de Martorell: 65, 119, 128, 129, 137, 155, 186, 250.
- 3.3. Cavallers errants i figures històriques modèliques: 3, 57, 60, 119, 206, 282, 283, 284, 285, 290, 292, 293, 326, 339, 363.
 - 3.3.1. János Húnyadi: 122, 206.
 - 3.3.2. Roger de Flor: 10, 291.
- 3.4. Història coetània a Europa: 109, 119, 126, 207, 208, 253, 285.
 - 3.4.1. Caiguda de Constantinoble: 99, 181, 182, 207, 208.
 - 3.4.2. Setge de Rodes: 248.
- 3.5. Viure novel·lesc: 25, 126, 164, 165, 282, 283, 284, 285, 290, 292, 293.
- 3.6. TIB i el fracàs de la cavalleria: 3, 4, 5, 19, 25, 57, 141, 182, 183, 311, 313, 326.

4. L'estudi de l'obra

- 4.1. Obres generals: 18, 19, 25, 33, 38, 76, 113, 146, 150, 164, 215, 249, 251, 252, 261, 283, 290, 335, 341, 348, 349, 350, 353, 354, 362, 364.

5. Estudis per parts i episodis de l'obra

- 5.1. Pròleg i dedicatòria: 108, 199.
- 5.2. Guillem de Varoic: 91, 145, 168, 244, 257, 275.
- 5.3. Tirant a Anglaterra: 229, 257.
 - 5.3.1. La garrotera: 89, 91, 60.
 - 5.3.2. Lluita Tirant-Muntalbà: 54.
 - 5.3.3. Tirant contra el gos: 301.
- 5.4. Tirant a Sicília i Rodes: 159, 181, 183, 248.
 - 5.4.1. Episodi del filòsof de Calàbria: 15, 281.
 - 5.4.2. Estratagema del mariner: 6, 168, 183, 269, 274, 340.
- 5.5. Tirant a Grècia:
 - 5.5.1. Cap. CXXXV: 145.
 - 5.5.2. Negre hortolà: 6.
 - 5.5.3. Rata al palau: 6, 155.
 - 5.5.4. Els llits de Carmesina: 6.
 - 5.5.5. Episodi del rei Artús: 62, 168, 314.
- 5.6. Tirant al Nord d'Àfrica: 49, 95, 177, 230.
 - 5.6.1. Episodi del drac: 192, 262, 327.
 - 5.6.2. Purificació interior: 177, 230.
- 5.7. La mort de Tirant: 4, 5, 177.

6. Antecedents genèrics i models literaris

- 6.1. Les cròniques i els gèneres historiogràfics (Muntaner, altres cròniques): 25, 119, 172, 198, 199, 278, 361, 363.
- 6.2. Tractats de cavalleria: 25, 60, 145, 156.
- 6.3. La biografia cavalleresca (Boucicaut, Victorial, Jacques de Lalaing): 25, 40, 113, 171, 292, 312.
 - 6.3.1. El Victorial: 40, 108, 113.
- 6.4. La novel·la cavalleresca (Curial e Güelfa, Jehan de Saintré): 11, 25, 112, 113, 171, 292, 339, 352.
 - 6.4.1. Lletres de batalla com a gènere literari: 145, 294.
- 6.5. El llibre de cavalleries (Lancelot, Amadís, etc.): 11, 12, 171, 219, 225, 255, 339.
- 6.6. La novel·la sentimental (Boccaccio, Caldesa, etc.): 25, 180.
- 6.7. Fonts, préstecs i relacions literàries: 24, 114, 196, 281, 307, 367.
 - 6.7.1. Catalanes (generals): 23, 25, 183, 247.
 - 6.7.1.1. Ramon Llull: 54, 91, 140, 156, 177, 247, 290, 336.
 - 6.7.1.2. Romancer: 96.
 - 6.7.1.3. Blandín de Cornualla: 361, 59.
 - 6.7.1.4. Xacob Xalabín: 65.
 - 6.7.1.5. La Faula: 23, 361.
 - 6.7.1.6. Dotzè d'Eiximenis: 173.

- 6.7.1.7. Enrique de Villena i els Dotze treballs d'Hèrcules: 77, 78, 281, 290.
- 6.7.1.8. Corella: 89, 143, 179, 232, 234, 276, 290.
 - 6.7.1.8.1. Història d'Hero i Leandre: 95.
- 6.7.1.9. Històries troianes: 367.
- 6.7.2. Castellanes:
 - 6.7.2.1. Libro de los exemplos por A.B.C.: 15, 281.
- 6.7.3. Franceses i angleses: 60, 183.
 - 6.7.3.1. Mort Artu: 63
 - 6.7.3.2. Lancelot en prosa: 63
 - 6.7.3.3. Malory, *Morte Darthur*: 63
 - 6.7.3.4. Mandeville: 289, 342.
 - 6.7.3.5. Guy de Warwick: 52, 91, 145, 147, 173, 181, 257, 263, 275, 290, 363.
 - 6.7.3.6. Matèria artúrica: 53, 225, 313, 361.
 - 6.7.3.7. Roman de la rose: 196.
 - 6.7.3.8. Roman de Flamenca: 193.
- 6.7.4. Italianes: 181.
 - 6.7.4.1. Novellino: 281.
- 6.7.5. Llatines: 142, 244.
 - 6.7.5.1. Petrarca:
 - 6.7.5.1.1. Lletra de reials costums: 91, 237, 238.
 - 6.7.5.2. Pamphilus i les comèdies humanístiques: 34, 35, 37, 39, 183.
 - 6.7.5.3. Ovidi: 180, 183.
 - 6.7.5.4. Frontí, Estratagemes: 13, 181.
- 6.7.6. Cultura àrab: 59, 303, 304, 305, 306.
 - 6.7.6.1. Les mil i una nits (Història del rei Omar): 59, 264.

7. Personatges i tipus literaris

- 7.1. Tirant: 9, 18, 19, 34, 117, 203, 344, 370, 371.
- 7.2. Carmesina: 9, 18, 19, 34, 59, 131, 159, 276, 310, 351.
- 7.3. Guillem de Varoic: 18, 19, 37, 42, 108, 131, 310.
- 7.4. Plaerdemavida: 18, 19, 131.
- 7.5. La Viuda Reposada: 18, 131, 218, 310, 351.
- 7.6. Hipòlit: 18, 35, 67, 177.
- 7.7. L'Emperadriu: 35, 67, 131, 218, 310.
- 7.8. Estefania: 18, 131, 310.
- 7.9. Eliseu: 35.
- 7.10. Ciprés de Paternó: 35, 133.
- 7.11. Kirieleison de Muntalbà: 60, 131, 166, 351.
- 7.12. Tipus literaris:
 - 7.12.1. Dones i debat pro i antifeminista: 26, 72, 159, 218, 219, 233, 235, 310.

8. Elements temàtics

- 8.1. Renaixement: 25, 51, 156, 242.
- 8.2. Costumisme: 7, 352.
- 8.3. Folklore i literatura popular i tradicional: 192.
- 8.4. Novel·la psicològica: 352.
- 8.5. Realisme/Versemblança: 6, 7, 10, 18, 22, 25, 43, 97, 108, 154, 166, 172, 209, 255, 291, 292, 323, 341, 346.
- 8.6. Modernitat i novel·la: 6, 18, 19, 25, 140, 147, 156, 158, 160, 164, 172, 225, 255, 296, 297, 352, 371.
- 8.7. Humor: 5, 6, 18, 25, 170, 193, 214.
- 8.8. Orientalisme: 59.
- 8.9. La cavalleria marítima: 167, 325.
- 8.10. Moralisme: 24, 59, 88, 116, 162, 164, 272, 274, 347.
- 8.11. Ideals cristians: 19, 24, 82, 107, 157, 162, 164, 177.
 - 8.11.1. Conversió de Musulmans: 182, 360.
 - 8.11.2. Profecies escatològiques: 182.
- 8.12. Sexualitat (carnalitat, vitalisme, etc.): 12, 25, 26, 36, 37, 43, 88, 116, 154, 242, 266, 272, 274, 338, 347, 352, 365.
- 8.13. Medicina al Tirant: 27.
 - 8.13.1. Ferides: 357.
- 8.14. Menjar al Tirant: 161, 164, 187.
- 8.15. Dormir al Tirant: 71.

9. Construcció narrativa

- 9.1. TIB com a novel·la: 15, 18, 114, 193, 263.
- 9.2. La novel·la militar: armadures, batalles singulars, batalles d'exèrcits, estratagemes: 18, 19, 33, 103, 132, 166, 203, 270, 287, 291.
 - 9.2.1. Codi cavalleresc: 19, 149.
- 9.3. La novel·la amorosa: 18, 19, 33, 36, 42, 66, 67, 74, 103, 132, 180, 195, 216, 231, 326, 361.
 - 9.3.1. Enamorament i festeig: 116, 274.
 - 9.3.2. Cortesia i codi cortès: 19, 149, 371.
 - 9.3.2.1. De amore: 116, 196.
 - 9.3.3. Matrimoni secret: 309.
 - 9.3.4. Concepció de l'amor: 8, 9, 231.
- 9.4. Tècniques narratives (veus narratives, punt de vista, cràters i caixes russes, monòlegs, enllaç entre capítols, estructura): 33, 172, 193, 200, 262, 263, 265, 323, 352.
 - 9.4.1. Estudis estructuralistes, lingüística del text, estètica de la recepció i teoria de l'argumentació: 47, 104, 111, 265, 315, 345.
- 9.5. Teatralitat al Tirant: 163, 173.

10. Aspectes lingüístics i retòrics

- 10.1. Elements retòrics: 180, 184, 240, 263, 267, 268, 328, 367, 368, 371.
 - 10.1.1. Valenciana prosa: 240.
 - 10.1.2. Els dos estils: 58, 75, 95, 127, 139.
 - 10.1.3. Cultismes: 75, 240.
 - 10.1.4. Parla popular: 43, 75, 105, 263.
 - 10.1.5. Refranys: 75, 112, 239.
 - 10.1.6. Versificació: 240.
- 10.2. Elements lingüístics: 64, 91, 92, 93, 95, 127, 128, 259, 328, 366, 368.
 - 10.2.1. Grafies: 127.
 - 10.2.2. Puntuació: 130, 145.
 - 10.2.3. Estudi comparatiu entre el Guillem de Varoic i el TIB: 61.
 - 10.2.4. Morfologia: 127, 246.
 - 10.2.5. Morfosintaxi: 73, 75, 359, 367.
 - 10.2.6. Sintaxi: 258, 331.
 - 10.2.6.1. Construccions absolutes: 130.
 - 10.2.7. Lèxic: 90, 127, 258, 332, 368.
 - 10.2.7.1. Contrastiu català-italià: 69, 70, 90.
 - 10.2.7.2. Lematització, aplicació d'ordinador: 61.
 - 10.2.7.3. Terminologia mèdica: 27.
 - 10.2.8. Traducció a llengües modernes (tècniques de traducció): 100, 101.
 - 10.2.8.1. Al francès: 29.
 - 10.2.8.2. A l'anglès: 298, 299, 356.

11. Recepció, relació amb altres literatures i difusió posterior

- 11.1. A la Corona d'Aragó:
 - 11.1.1. Recepció de l'original: 45, 46, 99, 129, 185, 186, 189, 201, 236, 273, 291.
 - 11.1.2. Crítica impressionista i lectures personals: 8, 44, 100, 101, 115, 148, 178, 355.
 - 11.1.3. Recepció a la literatura contemporània: 118, 229.
- 11.2. A la Península: 1, 42, 224, 279, 316.
 - 11.2.1. Traducció castellana: 1, 189, 202, 222, 255, 279, 288, 366.
 - 11.2.2. Influència a l'*Amadís* de Rodríguez de Montalvo i les *Sergas de Esplandián*: 15, 16, 17, 39, 48, 49, 108, 260.
 - 11.2.3. Influència a la *Celestina*: 13, 34, 35, 37, 39, 41, 42.
 - 11.2.4. Influència al *Quixot*: 1, 14, 20, 21, 28, 31, 32, 55, 71, 79, 102, 106, 110, 138, 147, 150, 152, 188, 204, 205, 220, 223, 226, 241, 243, 254, 255, 277, 280, 286, 302, 317, 324, 333, 334, 346.
- 11.3. Altres literatures: 18, 91, 300.
 - 11.3.1. Traducció italiana i influència a Itàlia: 69, 70, 90, 123, 151, 189, 197, 210, 211, 212, 222, 319, 320, 322, 351, 372.

- 11.3.2. Traducció francesa i influència a França: 68, 124, 134, 227, 318.
- 11.3.3. Influència en M. Lewis i Sir Walter Scott: 194, 342.
- 11.3.4. Influència en Mario Vargas Llosa: 98, 217, 221, 224, 245.
- 11.4. Bibliografies precedents i treballs bibliogràfics: 18, 19, 30, 169, 174, 228, 256, 330, 337.
- 11.5. Guies de lectura: 38, 94.